

IRODALMI TÁJÉKOZTATÓ

Műveltség nélkül nincs igazi demokratizmus

Könyvtárosok beszélgetése Simon Istvánnal

A könyvtáros szerkesztősége baráti beszélgetést hívott össze a Szabó Ervin Könyvtár 22. számú Kertész utcai szép, új könyvtárba. A vendég *Simon István* volt, a költő, akit szülőföldje a nemrég lezajlott választásokon képviselői megbízatással küldött az országgyűlésbe, a házigazdák a könyvtárosok, a beszélgetés pedig elsősorban arról folyt, ami egy költő képviselő és a könyvtárosok gondjában és munkájában közös lehet: az irodalom népszerűsítése, terjesztése, s ennek a tevékenységnek támogatása a társadalom kis sejtjeitől fel a törvényhozásig.

Simon István a népi kollégiumokból indult költőnemzedékhez tartozik: *Juhász Ferenc*cel és *Nagy László*val együtt csiszolgatták első, megjelenésre szánt verseiket és érlelték hazulról hozott élményeiket. Egy dunántúli falu, *Bazsi*, s egy hatholdas parasztcsalád bocsátotta szárnyra, amint írja: „...összel születtem, anyám az, eke mellől rohant szegény haza”. Gyermekfővel, nehéz paraszti munkában formálgatta első, népdal-ihletésű verseit, s festegetett, nem tudván még, melyik művészetben is fejezze ki a tudatába torlódó képeket. Fiatal életét a háború tépázta, de útjából az akadályokat a felszabadulás söpörte el; alig hagyja el az egyetem padjait, már sorra jelennek meg kötetei, s az 1955-ben, 26 éves fővel elért *Kosuth-díj* már kiforrott, egyéni hangú, határozott mondanivalójú költőt jutalmaz.

Költői élményvilágának alapját a szülőföld, s a hazai nép adja. A táj derűje sugározza be harmóniával gondolati liráját is. A népi kifejezésmódból ered sajátos egyszerűsége és tömörsége, lirájában világos megfogalmazást nyernek a legbonyolultabb gondolatok is.

A beszélgetés során a résztvevők a költő életének és műveinek ismeretében tették fel kérdéseiket. Az alábbiakban részleteket közlünk a beszélgetésből.

— A könyvtárosok általában népművelő alkatú költőként tartják számon *Simon Istvánt*. Olyannyira, hogy még a tréfás rigmus is így emlegeti: „megállék a megyei könyvtárnál...”. Milyennek látja a könyvtárugynek — az irodalmi közvéleménytől

nem eléggé méltányolt — szerepét az olvasók irodalmi tájékoztatása, írók és olvasók kapcsolatának megteremtése terén?

— Minden író a legigényesebb olvasóra számít, mikor alkot, s ezzel én sem vagyok másképp. De legigényesebb olvasónak azt tartom, aki az élményért, s nem az irodalomért olvas; akiben saját érzése lesz a vers. Nem a tudóskodó hozzáértőket, hanem a még talán hangosan olvasó természetes embereket. Ezért izgatott mindig legjobban, s ma is, az a szűz terület, melyet az új olvasók jelentenek, kik először vesznek kezükbe könyvet. S ezeket elsősorban a könyvtárak toborozzák. A könyvtáros hivatásos olvasó: irodalomszeretete szuggesztív erővel sugárzik azokra, kiket a polcok közt kalauzol. Legtöbbször az írókat, olvasókat is ő hozza össze: csaknem minden ilyen találkozót könyvtárak rendeznek. Azt mondhatjuk, a könyvtáros az összekötő láncszem író és olvasó között. Ő ismeri az olvasó igényét, s az író akaratát, szándékát.

— Véleménye szerint hogyan kell elindítani, segíteni a kezdő olvasó tájékozódását?

— Gimnazista koromból emlékszem rá, hogy az elemiben rossz helyesírással megrögzött szavakat később milyen nehezen tanultam meg jól írni. Az első benyomások maradandók, görcsös erővel kapaszkodnak meg az emlékezetben. Így van ez az olvasással is: vigyázzunk, hogy az első könyvvel merre indítunk valakit! Ha rossz felé vette útját, később ezerszer nehezebb rákapatni a jóra. Aki a bestseller levegőjét magába szívta, azon már nehezen segít az irodalmi elvonókúra!

— Pedig van egy réteg — különösen a középkorú és idősebb nemzedék —, amelyek ízlésbeli átnevelése olyan fontos lenne, s amely a meglévő magánkönyvtárakból még megszerzi azokat a könyveket, melyek eszmei, művészi szempontból egyaránt károsak. Mit tegyünk ez ellen?

— Irodalom ellen csak irodalommal vehetjük fel a harcot. A rossz ellen a jóval, s a jóból a legérdekesebbel. De számunkra nem ez a már elrontott réteg a legfontosabb, hanem az új, a fehér lappal közelítő, amelyből, rajtunk is áll, mi lesz. Ezeket a klasszikusokkal indítsuk, s a népmesétől vezessük fokozatosan mai irodalmunkig. Jó könyvek értő olvasása szélesíti a látókört, gyarapítja a műveltséget, már pedig a

Számunkra a legnagyobb gond, mit szűr le az olvasó a könyvből...

tömeg emelkedése a legnagyobb eredmény egy ország életében: nagyobb, mint akárhány kiváló egyéniség felbukkanása.

— Mint képviselő, közelről ismeri választóit. Milyen hatást gyakorol közéleti ténykedésükre az olvasás?

— *Az anyagi egyenlőség fejlődésével együtt kell járnia a szelleminek is. Bízom abban, hogy éppen a könyvtárosok segítségével érjük ezt el. Műveltség nélkül ugyanis nincs igazi demokratizmus: kultúra, olvasmányélmények nélkül senki sem tud a közéletben mozogni, s csak a művelt emberek közössége képes élni jogaival, s tudja ellenőrizni és bírálni azokat, kiket tisztségekkel megbízott. Nemrégiben — Tihanyban járva — politikai beszámolót tartottam. Nem is gondoltam arra, hogy hallgatóim irodalmi előadást várnak, s még hozzá milyet: olyan irodalmi művekről akartak hallani, melyekben a demokratizmus kérdése, annak megnyilvánulása kap helyet. Más alkalommal egy Heves megyei kocsmában esteledett rám, mikor hallgatóim, utólagos megbeszélésre gyűlve, az írók szemére vetették, miért nem róluk, gondjukról, bajukról szól a mű? A tipikusat, az általánost akarjuk megragadni, s abban mindenki benne van — védekeztem. Igen — így ők —, de mikor akad időnk, hogy a sok könyv sok tipikus esete között megkeressük a magunkét?! Valóban nem jut erre idejük: de ha bíznak könyvtárosukban, s becsülik őt, megkérik erre, hiszen ő hivatott ismerője a könyvek sokaságának: igazítsa útba a keresőt a saját könyve, a saját kérdése, a saját válasza felé.*

— Tudja-e az író előre kinek ír? S különösen a költő, ki műfajából eredően szubjektív, el tudja-e előre határozni, hogy a benne verssé vált élményt — melyben szükség szerinti összefonódik tartalom és forma — kinek, hogy mondja el? És Simon elvtárs költői kifejezésének egyszerűsége, világos közérthetősége tudatos, vagy ösztönös-e?

— *Nem tudom kinek írok, ha társadalmi rétegeként nézem az olvasókat. De arisztokratikusan nem fejezhetem ki magam, mert a dolgozó emberek élményei vannak bennem. Egy vagyok közülük, nem mondhatom el amit ők is, én is érzek úgy, hogy ők ne értsék. A egyszerűsége nem törekedem: ha ez tudatos lenne, már meszterkéltné volna. A stílus a gyermekkortól kezdve megszeretett olvasmányok hatása alatt alakul. Én a magyar klasszikusokon nőttem, belőlük táplálkoztam. Altaluk lettem ami vagyok, s mást nem adhatok, csak önmagamat. Nem azért írok egyszerűen, mert így akarok írni, hanem azért, mert csak így tudok. A tudatosságot számomra az jelenti, hogy előttem, mint első olvasó előtt hiteles-e a vers.*

— Simon elvtársról azt tartják, nem kísérletező költő. Hogyan vélekedik erről?

— *Ez nincs így. Kísérletező költő vagyok, de csak olyan irányba haladhatok, amit szeretek. Ha az ember egyszer megtalálta saját hangját, csak a maga útján mehet tovább. Példa erre József Attila is, aki kezdeti szürrealista próbálkozásai után a népszerűbből vett, egyszerű, realista eszközökhöz nyúlt. Adyt is gyakran emlegetjük úgy, mint nehezen érthető, bonyolult szimbolikájú költőt. Pedig Ady legfontosabb verseit egy kanász is megérti. Eppen Ady és a Nyugat nemzedék példája int: bármennyit tanultak is idegen irodalmak stílustörekvéseiből, a 700 éves népi hagyomány szervesen élt bennünk tovább. Nekünk is a hazai hagyományokhoz kapcsolódva kell megteremtelnünk a korszerű, szocialista, európai szintű irodalmat. A kor legmagasabbrendű életérzése a tömegekben van: hiába veszünk át idegen irányzatokat, ha a mi érzéseinkhez nem illenek, csak a sznobok kedvét keressük vele, az pedig nem célunk.*

— Ha hangját, útját már megtalálta, miben kísérletezik mégis?

— *Témában. A legfontosabb, megörökítésre váró gondolatokat keresem. Oly fontos dolgok történnék ma nálunk és velünk, melyeket, ha mi kortársak meg nem fogalmazunk, akkor nem fogalmaz meg soha, senki. Nagy a felelősségünk, és nemcsak a jövőnek: tömegek hallgatják ma a költőket, várnak tőlük valamit, s nem keveset.*

— Tudjuk, hogy több író-olvasó találkozáson vett részt. Milyen e találkozó szerepe az alkotásban?

— *Igen nagy. Sok okos megjegyzést, indítást, ötletet, őszinte kritikát kapunk ilyenkor, s meglátjuk melyik mű lesz népszerű. Több találkozó világos képet ad az olvasói igényekről.*

Kísérletező költő vagyok...

— Mi könyvtárosok figyelemmel kísérjük, mi történik az olvasó és a könyv között. Számunkra a legizgalmasabb kérdés, hogy az olvasó azt szűri-e le a műből, amit az író mondani akar, s nevelő munkánk azt célozza, hogy erre tegyük figyelmessé. Ez azonban nem mindig sikerül. Néha épp ez a könyv válik népszerűvé, amelyik nem érdelmi, s fordítva: egy-egy kitűnő írásmű értékeit olykor nem veszik észre, s még ajánló munkánk is nehezen hozza forgásba. Az író személyes megjelenése azonban mindig felkelti az olvasók érdeklődését.

— *Ez valóban így van. Ahol az író emberközébe kerül, ott fokozott figyelemmel forgatják könyveit. Az irodalom, s különösen a költészet, intim művészet. Ha magában az olvasatás tényében fontos szerepet is játszik a propaganda — az, hogy ki mit olvas, egyéni rokonszenven működik. Van aztán egy más oldala is az érdeklődésnek; a mi tömegeinkben mély politikai érdeklődés él, ha úgy érzik, egy könyv választ tud adni problémáikra, az akkor is terjed, ha irodalmi értéke csekély. Nem egy példát láttunk erre.*

— Mi könyvtárosok azt is tapasztaljuk olykor, hogy az olvasók között több író megfordulván, mindegyik más-más irodalmi nézetet képvisel, s ezzel megzavarja az ilyen kérdésekben járatlan olvasót.

— *Bizony ez is előfordul, hiszen irodalmunk sokszínű, vitákban edződő, és ez zavart is kelt olykor. Másrészt előnye is akad: hiszen nem képviselünk szöges ellentéteket, mindannyian egy cél felé megyünk, s a részletekben felbukkanó különbségek épp a vita szabadságát, lehetőségét bizonyítják.*

Még sok mindenről szó esett. A beszélgetés a főkérdések részletei felé is elkalandozott: az egybegyűlték örömmel vették, hogy írók és könyvtárosok közös dolgainak megvitatására ezúttal is alkalom nyílt, s hogy *Simon István* személyében igazi *népművelő alkatú költőt* ismertek meg, akire bizvást számíthatnak, mert törvényhozóként is ugyanazzal a szenvedéllyel munkálja népünk szellemi emelkedését, mint alkotóként.

Bozóky Éva

VLAGYIMIR MAJAKOVSZKIJ

1893 — 1930

Gyűlölték és szerették. Szavalóestjein tomboló tapsok fogadták és dühös közbekiáltások. Műveit a kiadók visszadobták, a közönség elkapkodta. Az egyikről maga mesélte, hogy a felháborodott gépirónó nem volt hajlandó lemásolni, a nyomdász kinyomtatni; a költő személyesen szedte ki, rakta a sajtógépbe, szállította szét — s a vers megtette hatását a polgárháborús frontokon: gyűjtött, mint a Marseillaise. Életét gúny, intrikák, féltékenységek keserítették meg, siettetve halálát, melyet a maga kezével mért magára; koporsóját fél Moszkva elkísérte utolsó útjára, roszszul öltözött, megdőbrent, elszánt és komor forradalmi tömeg.

Csak nem mindennapi egyéniség tud ennyi fenekedést és rajongást felidézni. Csak az övéhez hasonló gyökeres újító tehetség tud ilyen szenvedélyeket kavarni.

Majakovszkij a XX. század egyik legnagyobb költője, forradalmi költője és költő-forradalmára volt. Egy grúziai falucskában született, pontosabban a falutól is távol, vad rengeteg mélyén, egy erdészházban — mint a mi Vajda Jánosunk. Még csak tizenkét éves kisdíák, amikor — 1905-ben — eljegyződik a forradalommal, haláláig hűségesen. Egy-két esztendő múlva már a bolsevik párt tagja, kétszeresen börtönviselt és — futurista költő. Néhány ifjú társával kiáltványt szerkeszt, *Pofonütjük a közízlést* a címe. Lázad, minden ellen, ami ósdi vagy akár csak tegnapi, izlésben, művészetben, nyelvhasználatban, politikában.

Mama!

Dalolni nem bírok.

Láng lepte szívem szentélyének kórú-sát.

*Mint gyermekhad kigyulladt épületből,
menekül agyamból
szavak és számok hamvadó raja.*

Ilyen vad, lázas, rakoncátlan és tolongó sorokkal hökkentette meg olvasóit.

*Mindenható, ki feltaláltál két kacsót,
s szavadra elrendeltetett,
hogy mindenkinek külön fej essék —
miért nem volt olyan ötleted,
hogy a csók, a csók, a csók
kinok nélkül szülessék?*

Az idézetek a *Nadrágban járó felhőből*, első remekművéből valók (1915). Toporzékoló, türelmetlen nyugtalanság harsog belőle, a költő elégedetlensége a hagyományokkal, a szerelemmel, társadalommal, istennel. Parttalan lázadás.

A forradalom célját, medret kínált indulatainak. Október napjaiban a Szmolnij folyosóin látjuk, aztán mindenütt, ahol egy forradalmi költőre szükség lehet. Zsúfolt kávéházban: „Mindenképpen áll. A dobogóról, mint a Kreml harangszava, Majakovszkij szavalata zúg...” Felvevőgép előtt: filmszerepet játszik. Színházban: darabjainak előadásáért verekszik. Könyvkiadóknál: tervezeteket nyújt be, asztalt csapkod, ellenségeket szerez magának. A Távirati Iroda helyiségében: rajzos-verses plakátokat készít, szám szerint ötezret. Íróasztalánál: tizenhat-tizennyolc órát dolgozik egy huzamban. Minden idejét, erejét, tehetsége lángját, lobogását a forradalomnak, a proletariátusnak szenteli.

Használni, megértetni, szeretettetni akar, de nem olcsón. Marad tovább, mi volt: költő-forradalmár, a formák újítója. Ha Victor Hugo jakobinus sapkát csapott a szótár fejébe, Majakovszkij kalapáccsal esik neki a szavaknak, szenvedélye vegyszereivel maratja a nyelvtani szabályokat, ódon ciradákat tördös, új költői alakzatokat, lihegő ritmusokat formál. Nyersen és megszállottan.

Köpjetek

*a halk rímek
szépségére, az áriákra,
a rózsafákra
meg a művészet arzenálja
sok porlepert
kellékére és kacatára...
Új formát adjatok!...
Eltársak,
új művészetet,*

az igazából,
olyat,
amely utat
mutat
a köztársaságnak a sárból.

A szótár csikorogva engedelmeskedik. Egymást követik nagylélegzetű költői alkotásai: 150 000 000 (1920), *Vlagyimir Iljics Lenin* (1924), *Csudajó!* (1927); látványos-bukfences-fantasztikus-szatirikus-cirkuszi-poétikus színdarabjai: a *Buffomisztérium* (1918), a *Poloska* (1928), a *Gőzfürdő* (1929); versek tömege, a szovjet útleveletről, az öngyónülésezőkről, a III. Internacionáléről, a párizsi nőkről és az angol munkásokról, Blok haláláról és a brooklyni hídról, a sárcipő-viselésről és arról, hogy Ivan Kozirev vasöntő új lakásba költözött...

A sok lármás, harsogó, buzdító, gúnyoló, oktató és követelő vers közt, egy féktelen emberi és költői indulat meg-

annyi indulatszava közt van néhány csendes, befelé forduló, tünődő költemény is. Az egyiket a meggyilkolt szovjet diplomata, Nette halálára írta.

*Én élni szeretnék,
csak élni a rohanó éveken át.
De nem vágyom semmire úgy,
mint erre az egyre:
hogy úgy tudjam fogadni
végül a halált,
ahogy elvtársam
fogadta,
Nette.*

E szavak őszintesége, halkán kibugygyanó lirizmusa — mohó életvágy és áldozatra elkötelezett forradalmi hűség rímpendülése — vonja be költői fény-sugarakkal Majakovszkij egész művészetét.

— y — r

Egy ihletett művész

Áprilisban megnyílt kiállítása óta sokat beszélnek Szántó Piroska festményeiről. Különösen virágcsendéletei keltettek feltűnést, bár valójában jobb volna másképp nevezni szokatlan virágalakzatait, annyira elűtnek a csendélet egy kicsit merevvé, rutinosá vált hagyományától: rózsák, nárciszok, szegfűk szabvány-pompája helyett a természet mélyebb igazságát mutatják, a látvány kúsza szépsége mögött felsejlő szigorú rendet, megszerkesztett formavilágot, mely egyszerre törvény és játék, szemnek öröme és beszédes értelem.

Az olvasó, ha nem látta is a kiállítást, régi ismerőse Szántó Piroska művészetének: számtalanszor találkozhatott vele illusztrált könyvek lapjain. Mesék tucatjait vagy százait, ógörög elbeszélők, Boccaccio, Jókai stb. műveit — ki tudná felsorolni, hányat — díszítik ihletett kezevonásai. Művészi felfogásának rangtartó komolyságáról leginkább gyermekeknek szánt munkái vallanak: sehol semmi leereszkedő gügyögés, sehol egy édeskés vonal vagy színfolt; ez a művész azzal becsüli meg a legfiatalabb korosztályt, hogy a legmagasabb rendű, modern formanyelven szól hozzá. Amivel megkedvelteti magát, az kifogyhatatlan humora, vonalritmusának, élénk színezésének gyermeki üdesége, naiv bája, olykor játékos pajzánsága. Ha felnőttek számára alkot, humora csípőssé válik, a formatorzító mókázás veséző satírává, mint például Suetónius császár-életrajzaihoz készített könyvdíszekben, de még ezeken is valami elpusztíthatatlan vidámság derűje táncol, csintalan gyerekek nyelvöltögető dévajsága.

Nincs módunk végigélemezni Szántó Piroska műveinek hosszú sorát, csak a két legújabbra hívjuk fel a figyelmet. Férje, Vas István minapi versköteteiben található ezek. A Római rablás kék tintarajzai nem pusztán illusztrációk: egy közös olaszországi utazásnak a versekkel egyenrangú, párhuzamos emlékei. Antik márványfejek és piaci jelenetek, nagykalapú papok és magányosan szomorkodó oszlopok, zengő kupola-tömegek és kávéházi üldögélők váltakoznak rajtuk; az alakokat groteszk játékossággal indázó, végtelenül friss vonalak formálják meg. Vas István Összegyűjtött verseihez halványkék és rózsaszín kísérezőenét komponált Szántó Piroska; ezek a művei sem szájbarágós magyarázatok, hanem önálló képalkotmányok, egy fuvolahangú, tiszta, egy kicsit bánatos, egy kicsit derűs vizuális muzsika lírai ütemei...

L. S.

Az új József Attila-díjasok könyvei

Felszabadulásunk évfordulóján idén is kiosztották a József Attila-díjat.

I. fokozat
GARAI GÁBOR

Mediterrán ősz c. kötetével nyerte el a kitüntetést. A méltán népszerű fiatal költőt széles műveltség, nagy formakultúra, színes, változatos tematika és korszerű, szocialista mondanivaló jellemzi.

Zsúfolt napok Szépirodalmi, 1956. 51 old.
Ének gyógyulásért Magvető, 1958. 128 old.
Emberi szertartás (műfordítások) Magvető, 1960. 178 old.
Mediterrán ősz Szépirodalmi, 1962. 95 old.

FEJES ENDRE

a fiatal prózaíró nemzedék egyik legeredetibb és leg többet ígérő tehetsége. Már novelláskötetében feltűnt jellembrázoló ereje, tömör, kimunkált, csak a lényeg felvillantó stílusa. Nagyszerű *Rozsdatemető* c. regényében a kispolgári életforma veszélyére irányította a figyelmet. Munkásíró, hősei általában olyan munkások, kik osztályuk peremén élve a szocialista erkölcsiség normáival viaskodnak.

A hazudós (elbeszélések) Magvető, 1958. 178 old.
Rozsdatemető (regény) Magvető, 1962. 332 old.

RÁKOS SÁNDOR

költészete ősi mitoszok nyers bazaltkövekre emlékeztető, súlyos nyelvén szólal meg. Másfél évtizede jelennek meg verseskötetei. Gilgames fordítása bizonyítja, hogy különös tehetséggel rendelkezik az idők távolába tűnt korok felidézésére is. Álom és valóság találkozik az ősi énekmondás hangját sejtető verseiben.

Az eb válaszol Egyetemi Nyomda, 1949. 41 old.
A tűz udvarában Szépirodalmi, 1957. 94 old.
Szegények vonulása Magvető, 1959. 141 old.
Fák, viharban Szépirodalmi, 1962. 324 old.

KÁLNOKY LÁSZLÓ

a keserűség és magány, a groteszk ironia költője, s ugyanakkor az egyik legtermékenyebb, legkiegyensúlyozottabb fordítóművész. Klasszikus ízlés jellemzi: Horatiustól Victor Hugóig igen sok költőt és prózaíró fordított, s a modernek közül Trakl, Auden, Eliot, verseit. Mondatépítése, képalkotása, s a nyelv zenéje mindig egyenletes erővel idézi az eredeti alkotást.

Lázus csillagok (válogatott versek) Magvető, 1957. 143 old.
Goethe: Faust Új Magyar, 1956. 357 old.
Szeszélyes szüret (válogatott műfordítások) Szépirodalmi, 1958. 437 old.
Ögörög kardalok Európa, 1960. 179 old.

RÉNYI PÉTER

a marxista irodalomkritika pedagógus érzékű, értő és elemző művelője. Puritán kritikus: logikus, közérthető írásaival a széles olvasó, színházba és moziba járó közönség tájékoztatóját szolgálja.

„Szabad földről üzenk” (disszidáltakról, határőrökről) Kossuth, 1957. 157 old.

II. fokozat FEKETE GYULA

másodszor kapott József Attila-díjat. 1954-ben Eszmélet című novelláskötetéért tüntették ki. Korunk krónikása, a mai életből veszi témáit, egyaránt otthonos a paraszti-, a munkás-, s az értelmiségi környezetben, problémákban. Az ifjúságnak is kedvelt írója. Nem tartozik a legfiatalabbak közé: annak idején a Művelt Nép szerkesztőjeként több mai írónkat már ő mutatta be.

Májusfa (elbeszélés) Népszava, 1952. 98 old.

Eszmélet (elbeszélések) Szépirodalmi, 1953. 224 old.

Kati (regény) Szépirodalmi, 1953. 119 old.

Vér és korom (történetek) Szépirodalmi, 1954. 290 old.

Ismerősök (novellák) Magvető, 1956. 298 old.

A kék sziget (ifjúsági regény) Móra, 1959. 422 old.

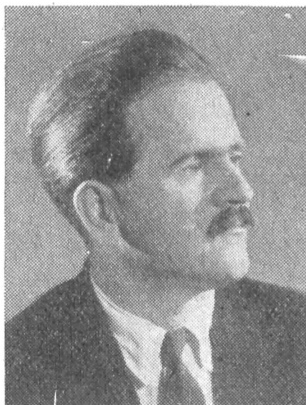
A fiatalasszony (regény) Szépirodalmi, 1960. 607 old.

A falu szépe (regény) Magvető, 1961. 280 old.

Kíncskereső Pipitér (ifjúsági regény) Móra, 1962. 251 old.

Az orvos halála (regény) Szépirodalmi, 1963. 161 old.

JOB B Á G Y K Á R O L Y

az élet minden rezdülését mohó kíváncsisággal figyelő költő. Szenvedély és hevület jellemzi, érzékenyen és gyorsan reagál minden benyomásra. Alkattából eredően közéleti érdeklődésű: nemcsak verseiben, de életmódjában is. Sokat jár az olvasók között, mai líránk lelkes propagálója.

Feltámadás Szépirodalmi, 1955. 178 old.

Hajnali viadal Magvető, 1956. 139 old.

Hó és nap Magvető, 1962. 206 old.

III. fokozat

LADÁNYI MIHÁLY

vándorlókedvű, nyugtalan lélek: az élet apró eseményei, a hétköznapok formálódnak pártos eszmei-

ségű, közérthető, chanson jellegű versekké lírájában.

Az út kezdete Magvető, 1959. 69 old.

Öklök és tenyerek Magvető, 1961. 159 old.

PÁKOLITZ ISTVÁN

életének sok évét — és éppen a verseket termő ifjú esztendőket — rabolta el a háború. Költészete ezért is érlelődött oly soká. Másrészt aggodalmaskodó, vívódó költő, ki tiszta logikájú, bensőséges verseit műgonddal formálgatva, nehezen lép velük nyilvánosság elé.

Szüret Magvető, 1958. 190 old.

Altató Jelenkor, 1961. 83 old.

Fény és árnyék Magvető, 1962. 132 old.

RAB ZSUZSA

neve több mint 90 műfordítás kötetben szerepel. Legtöbbet orosz nyelvből fordított, a verseken kívül prózáit is (Tolsztojt, Csehovot, Jeszényint, Prisvint, Tyihonovot, Bazsovot, Gajdart —, hogy csak a legjobbakat említsük); de ezen kívül németeket, (Ril-

két, s a középkori német lovagköltőket), spanyolokat, s a Khálidásza kötet több darabját. Egyik legkedvesebb területe a népköltészet, s a népmese; Andersen kötete, s az orosz népköltés gyűjteménye tanúskodik arról, hogy a magyar népnyelv kifejezései-

vel milyen sajátos, az illető nép érzésvilágát, életmódját tükröző léggört tud teremteni.

Jeszényin válogatott verset
Móra, 1957. 162 old.
Kormos István—Rab Zsuzsa:
Ékes fejér hattyú (orosz népköltés) Európa, 1962. 302 old.

ESEMÉNYNAPTÁR

1883. JÚLIUS 3-ÁN (80 ÉVE) SZÜLETETT FRANZ KAFKA

Franz Kafka: *Az ítélet* (elbeszélések) Európa, 1957. 265 old. Mihályi Gábor: — — vilásképe. Filológiai Közlemények 1959. 351—378. old.

1888. JÚLIUS 4-ÉN (75 ÉVE) HALT MEG THEODOR STORM

Theodor Storm: *A viharlovás — Heinz a matróz* (kisregények) Szépirodalmi, 1958. 291 old.
— —: *Erdel tó* (novellák) Helikon, 1962. 716 old.

1893. JÚLIUS 6-ÁN (70 ÉVE) HALT MEG GUY DE MAUPASSANT

Guy de Maupassant: *Milon apó* (elbeszélések) Ifjúsági, 1952. 120 old. — —: *A szépfiú* (regény) Szépirodalmi, 1952. 316 old. — —: *Az ékszerek I—II.* (válogatott novellák) Európa, 1957. — —: *Gömböc és más elbeszélések* Európa, 1957. 343 old. Péter és János (regény) Corvina, 1958. 379 old. — —: *Versék Szépirodalmi*, 1957. 80 old. — —: *Erős mint a halál* (regény) Európa, 1960. 222 old. — —: *Egy asszony élete* (regény) Európa, 1961. 253 old.

1838. JÚLIUS 8-ÁN (125 ÉVE) SZÜLETETT FERDINAND ZEPPELIN, A LÉGHAJÓ FELTALÁLÓJA

1888. JÚLIUS 17-ÉN (75 ÉVE) SZÜLETETT FÜST MILÁN

Füst Milán: *Ósvi vadászat* (elbeszélések) Magvető, 1955. 267 old. — —: *Emlékezések és tanulmányok* Magvető, 1956. 539 old. — —: *Ez mind én voltam egykor* (önéletrajz) Bibliotheca, 1957. 258 old. — —: *A feleségem története* (regény) Magvető, 1957. 460 old. — —: *Konstantin úrfi fiatalasága* (elbeszélések) Móra, 1958. 195 old. — — *összes versei* Magvető, 1958. 203 old. — —: *Boldogtalanok — Negyedik Henrik* (drámák) Helikon, 1959. 214 old. *A Parnasszus felé* (regény) Magvető, 1961. 478 old. — —: *Öröktűzek* (elbeszélések) Magvető, 1961. 721. old. — —: *Látomás és indulat a művészetben* Akadémiai, 1963. 518 old.

1893. JÚLIUS 19-ÉN (70 ÉVE) SZÜLETETT VLAGYIMIR MAJAKOVSKIJ

Vlagyimir Majakovszkij válogatott versei Kossuth, 1960. 374 old. — — válogatott művei I—IV Európa, 1947. — —: *Feledezem Amerikát* (útinapló) Új Magyar, 1949. 165 old. — —: *Csudajó* (összegyűjtött versei) Új Magyar, 1950. 183 old. — —: *Allatkert* (gyermekversek) Ifjúsági, 1952. 161 old. — —: *Elbeszélő költemények* Új Magyar, 1953. 274 old. — —: *Neki a tollal* (szatirikus versek) Új Magyar, 1954. 69 old. — —: *Poloska — Gőzfürdő* (színművek) Európa, 1959. 119 old. — —: *Vlagyimir Iljics Lenin* (elbeszélő költemény) Helikon, 1962. 93 old. *Krajevskij*: — — Hungária, 1950. 95 old. *Kuczka Péter*: — — *Művelt Nép*, 1953. 83 old.

1893. JÚLIUS 20-ÁN (70 ÉVE) SZÜLETETT HANS FALLADA

Hans Fallada: *Mi lesz veled emberke* (regény) Európa, 1957. 311 old. — —: *Halálodra magad maradsz* (regény) Magvető, 1961. 620 old. — —: *Fridolin a pimasz borz* (ifjúsági regény) Móra, 1962. 183 old.

1848. JÚLIUS 27-ÉN (115 ÉVE) SZÜLETETT EÖTVÖS LORÁND FIZIKUS

Hatvany József: *Eötvös Loránd*. Művelt Nép, 1951. 95 old. Horváth Árpád: *A varázsinga* (Eötvös Loránd életregénye) Ifjúsági, 1954. 108 old.

ÚJABB VERSESKÖTETEK

A versszerető olvasó nem panaszkothat: a könyvkiadás igazán szép versesköteteket kínált fel számára az utóbbi időben. Illyés Gyula, Fodor József, Nádass József, vagy az ismét felfedezett Barta Sándor válogatott verseinek kötete az egész életműről ad áttekintést, ezek a könyvek így szinte irodalomtörténeti tettek is számítanak. Am számos bizonyítékot említhetünk mai költészetünk eleven lüktetésére is: hogy csak a legjelentősebbeket soroljuk fel, Benjámín László, Vas István, Horváth Béla, Mátyás Ferenc, Csoóri Sándor, Garai Gábor új könyve ad képet erről. Fontos szerephez jutottak a fiatalok is: több mint tíz ifjú költő (köztük Csanády János, Györe Imre, Székely Magda) sorakozik fel verseivel.

Ha szétnézünk az utóbbi időben megjelent vagy harminc verseskötet között, az igényesség és a változatosság tűnik fel a leginkább. Témában, írói indulatban, hangvételben, költői eszközökben rendkívül változatos a mai magyar líra, egyaránt szót kap benne a közéleti érdeklődés és az idill, az alkotó legrejtettebb titkaira irányuló önvizsgálat és az „atomkor” kozmikus távlatainak megidézése. Általában helyes kiadói politikát tükröz mindez: minden olvasó találhat egyéniségének, érdeklődésének megfelelő verset. Ezt a változatosságot egészíti ki az igényesség elve, mely egyaránt figyelemmel van a művészi, világnézeti és erkölcsi színvonal követelményeire.

Külön meg kell említeni versesköteink külső megjelenésének javulását. A magyar könyvkiadás többnyire ebben is kiválót alkot, elég ha csak Vas István és Gereblyés László kötetének gazdag, Szántó Piroska, illetve Bartha László illusztrálta kiállítására hivatkozunk.

Miután Illyés Gyula válogatott verseit már ismertettük, elsőnek Barta Sándor válogatott verseinek (*Ki vagy?*) kiadásáról kell szólnunk. Barta Kassák oldalán nevelkedett, s az izmusok, az avantgarde táborából jutott el a szocializmus szolgálatáig. Versei — akárcsak alkotójuk — őszinte forradalmiságuk ellenére váltak a dogmatikus önkény áldozataivá; megjelentetésük így egyszerre szolgált elégítélt a tehetséges és becsületos kommunista költő emlékének, s világít rá a magyar költői hagyomány egy kissé elhallgatott szakaszára, mely a húszas évek modern törekvéseit igyekezett a forradalom szolgálatába állítani.

Ugyancsak teljes életműből válogat Fodor József és Nádass József kötete is. Fodor *Szertelen ünnep* címmel összegyűjtött versei a költő négy évtizedes pályájának termését adják. Költői útja a polgári radikalizmus lázadásától jutott pesszimizmuson, kiábrándultságon, magányon keresztül a szocializmus eszméinek vállalásáig. Költészetét egyaránt jellemzi az indulat, mely olykor ódai magasságokba emeli hangját, és az intellektuális szemlélődés, mely a világ jelenségeinek és az emberi lélek titkainak magyarázatára törekszik. Nádass *Vallomás alkonyatkor* c. könyve negyven esztendő termését, öt kötet anyagát egyesíti. A költő hosszú pályája korántsem volt zavartalan: üldöztetéssel, száműzetéssel, közönnyel kellett megbirkóznia, s csak öregkorára jutott számára megbecsülés és népszerűség. Nádass hangja azonban a fiatalság tüzevel írt szabadversek óta sem lett fáradtabb, sőt éppen újabb verseiben talált rá sajátos költői tartására: a máig is őrzött ifjúkori indulatoknak és az „öregkori” líra bölcs emberszeretetének egyensúlyára.

A következő nemzedéket Benjámín László, Vas István, Gereblyés László és Horváth Béla egymástól ugyancsak eltérő színezetű költészete képviseli. Közülük vitathatatlanul Benjámín László és Vas István új könyvének megjelenése volt az elmúlt időszak legnagyobb vissz-

hangot kiváltó költői eseménye. Benjámin *Ötödik évszak* c. verseskötetét már ismertettük; Vas István újabb verseit (*Római rablás*) két olaszországi utazás: egy 1948-as és egy tavalyi ihlette. Itália földje nem először lobbantja fel költőink alkotókedvét. Vas versei is elmerengenek az olasz táj és művészet szépségein, ám nem csupán impressziókat, hangulatokat formál meg bennük az élmény: Vas István minden idegszálával gondolkodó, intellektuális költő, és így számára az Itália-élmény is gondolati tanulsággal szolgál. Róma nála az európai múltnak és jelennek, a kultúra hagyományának és jövőendő feladatainak mérlege; Itália pedig a korfordulók, válások, világnézetek és kultúrák összecsapásának történelmi színtere; a költő számára ma mindkettő az európai kulturális örökség és a szocializmus egymásra utaltságának eszméjét sugallja. Szántó Piroska rajzai a verseket nem csupán illusztrálják, hanem ki is egészítik, mondanivalójukat egy másfajta művészet közegébe ültetik át.

Ugyancsak egy idegen ország ihlete: hosszas párizsi tartózkodásának élményei formálták meg Gereblyés László: *Túl a határon* c. kötetének anyagát. Gereblyés határozott kommunista meggyőződéssel tekint szét a francia valóságban, nemcsak leírja a hétköznapi élet eseményeit, hanem magyarázza is őket. Meleg ragaszkodás fűzi Párizshoz, a haladás és a művészet történelmi fellegvárát látja a francia fővárosban. Verseit modern francia költőkből készült műfordításai egészítik ki.

Nagy érdeklődés fogadta Horváth Bélának, az emigrációból nemrégén hazatért költőnek *A végkor* c. kötetét is. Ebben főként utolsó, külföldi, Olaszországban és Nyugat-Németországban töltött éveinek termését gyűjtötte össze. Versei izgatott sorokban vallanak elszakadásáról a nyugati életformától, a katolikus egyház világképétől és arról az útról, melyen az egykori emigráns végül is visszatalált hazájába.

Ugyanehhez a nemzedékhez tartozik Hegedüs Géza, Mátyás Ferenc, Keszthelyi Zoltán, Vasvári István, Fekete Lajos, Vér Andor és Várkonyi Nagy Béla is. Keszthelyi (*Nyár volt*) és Vasvári (*Izzó őszben*) új versei szenvedélyes társadalmi mondanivalójukkal tűnnek ki. Fekete Lajos *Szárnyaló idő* c. könyve a jugoszláviai magyar irodalmi életben indult költő meghitt líraiságú, főként családi, szerelmi és természeti témákat megszólaltató verseiből ad válogatást.

Hegedüs Géza: *Összhang és zürzavar* c. gyűjteményes köteté elsőként fogja

össze egy kétévtizedes írói pálya lírai darabjait. Hegedüs regényei és hangjátékai rendkívül népszerűek, nagy műveltségéről tanúskodó versei szintén megszerezhetik majd az olvasók rokonszenvét. Különösen a művészek, zeneszerzők arcképet felvillantók és az utazási élményből születettek számíthatnak erre.

Szintén gyűjteményes kötetel (*Alföldi iris*) jelentkezett Mátyás Ferenc is, egyaránt válogatva felszabadulás előtti és újabb terméséből. A költő a „falu küldötte”, az alföldi zsellérek indulatait és elkeseredését szólaltatta meg a harmincas évek közepétől, s a paraszti gondok szószólója volt a személyi kultusz éveiben is. A rákényszerített hallgatás után 1957-ben kapcsolódott be az irodalmi életbe, s költészete azóta szinte megújult, ha felelősségben, a parasztság iránti hűségben a régi is maradt. Újabb versei erőteljesen fejezik ki a parasztság történelmi sorsfordulójának élményeit.

Vér Andor és Várkonyi Nagy Béla költészetének érdekessége az idegenbe szakadt magyar költő hazaszeretetének, honvágyának kifejezése és magának a távoli világnak bemutatása. Vér Andor versei (*A Dunától a La Platáig*) Argentína földjén, Várkonyié (*Ének az Óceánról*) pedig egy még különösebb tájon: a déltengeri szigetek legendás világában születtek.

Szántó Piroska rajza Vas István *Római rablás* c. kötetéhez

Nagyjából egy nemzedéket képvisel Jobbágy Károly, Polgár István, Vihar Béla (*Őnarckép* c. kötetéről külön ismertetésünk számolt be) és a nemrégiben fiatalon meghalt Reményi Béla neve. Mind a négyük költészete a felszabadulás után bontakozott ki, s általában hasonló válságokkal is kellett megküzdeniük. Jobbágy: *Hó és nap*, Polgár: *A lehetetlen próbája* és Reményi: *A hetedik nap* c. könyve abban is rokon, hogy mindhárom költőnél a válságszakasz lezárását jelentik. Mindhármán sokat gyöttrődtek, míg alkotókedvüket, hitüket visszaszereztek, de emberi-költői világuk éppen a válság leküzdése folytán vált szilárdabbá, viharállóbbá. Költészetük határozott valóságigénnyel született, verseikből az élet sűrűjében, az eleven valóság ígézetében élő ember érzései hallatszanak ki. Simonyi Imre lírája is az övékével rokon: *Önéletrajz helyett* c. könete férfias, határozott költői alkatot mutat.

A fiatalok közül Csoóri Sándor: *Menekülés a magányból* c. könyve nyújtja a legérdekesebb teljesítményt. Újabb versei olvasztán bírálói Eluard példáját emlegették, s valóban: a lírai elragadtatás, a hevülő indulatok, s a racionalista gondolkodás szintézisére való törekvésében a klasszikusan modern francia költőt idézi emlékezetünkbe. Nemzedékének több tagjához hasonlóan, ő is kínzó válságokon ment át az utóbbi években, s új könyve éppen a válság, a magány, a

késérőség eltasztásáról beszél. Előző kötetéhez képest szinte egész költői világa átalakult: napfényesebbé, mondhatjuk, mámorosabbá lett. A természettel, a szerelemmel, a közösséggel való harmónikus kapcsolat újjávarázsolta Csoóri életkedvét, s néhány verse azt is bizonyítja, hogy ez az élet- és alkotókedv ma már a szocialista költészet feladataira is vállalkozik.

A fiatalok derékhadához Garai Gábor, Csanády János, Görgey Gábor és Györe Imre tartozik. Garai Gábor: *Mediterrán ős* c. verseskötete legutóbbi kötetének lírai világát építi tovább: közösségi élmény, erkölcsi felelősségtudat és egyfajta emelkedett ódaiság ennek a világnak a pillérei. Különösen a szocialista társadalom erkölcsi arculatát óvó, a kicsinyes, önző érdekek ellen fellépő versek (pl. *Tiszta szigorúságot*) avatják fontossá Garai könyvét.

Jelentős kötetet vesz kézbe az olvasó Görgey Gábor könyvével (*Délkör*) is. Versei széleskörű érdeklődésről tanúskodnak, fő erényük, hogy nem hangulatok lekottázására, hanem a valóság: a külső világ és a lélek törvényeinek minél pontosabb, meggondoltabb megismerésére töreksznek.

Az üzemi élet hétköznapjainak érzéletes és lírai ábrázolásával tűnik ki Csanády János: *Hegyélen* c. kötet. A hajdani munkahelyére írószövetségi ösztöndíjjal visszatérő fiatal költő lelkesen veszi szemügyre a gyár, a munkások világát. Ez az életmód persze Csanády világképén, életérzésén is alakított: a munkás élet napi örömei szólalnak meg verseiben.

Költői pályájának bizonyos fordulóját jelenti Györe Imre *Utazás* c. verseskötete. Györét eddig mint szenvedélyes politikai költőt ismertük, újabb versei élményvilágának kitágulását tanúsítják. A továbbra is vállalt harcos közéletiség mellett egyre gyakrabban jelennek meg verseiben a család, a szerelem, a tündés szelídebb indulatai is.

A legfiatalabb, jórészt még első kötetes nemzedéket Simor András (*Tereld a felhőket*), Kiss Dénes (*Porba rajzolt szobafalak*), Polner Zoltán (*A lehetetlen próbája*), László Ibolya (*Köznapi lobogás*), Bede Anna (*Szigorú tavasz*) és Székely Magda (*Kötőábla*) képviselik. Többségükben a népi származású fiatal értelmiség útkeresését, élményvilágát szólaltatják meg. A legnagyobb ígéret közülük Székely Magda, aki egy életre szólóan tragikus élményt: magára maradását, a fasizmus, a háború ütötte gyógyíthatatlan sebet teszi feltűnően érett, biztos kézzel formált költészete kiinduló pontjává.

P o m o g á t s B é l a

- Bede Anna: Szigorú tavasz (Magvető).
 Benjámin László: Ötödik évszak (Szépirodalmi).
 Barta Sándor: Ki vagy? (Szépirodalmi).
 Csanády János: Hegyélen ősz (Szépirodalmi).
 Csoóri Sándor: Menekülés a magányból (Magvető).
 Fekete Lajos: Szárnyaló idő (Magvető).
 Fodor József: Szeretlen ünnep (Szépirodalmi).
 Garai Gábor: Mediterrán ősz (Szépirodalmi).
 Gereblyés László: Túl a határon (Magvető).
 Görgey Gábor: Délkör (Szépirodalmi).
 Györe Imre: Utazás (Magvető).
 Hegedüs Géza: Összhang és zürzavar (Szépirodalmi).
 Horváth Béla: A végkor (Szépirodalmi).
 Illyés Gyula: Nem elég (Szépirodalmi).
 Jobbágy Károly: Hő és nap (Magvető).
 Keszthelyi Zoltán: Nyár volt (Magvető).
 Kiss Dénes: Porba rajzolt szobafalak (Magvető).
 László Ibolya: Köznapl lobogás (Magvető).
 Mátyás Ferenc: Alföldi irlisz (Szépirodalmi).
 Nádass József: Vallomás alkonyatkor (Magvető).
 Polgár István: A lehetetlen próbája (Magvető).
 Polner Zoltán: Szigorú vallomás (Tiszatáj).
 Reményi Béla: A hetedik nap (Magvető).
 Simonyi Imre: Ünéletrajz helyett (Szépirodalmi).
 Simor András: Tereld a felhőket (Magvető).
 Székely Magda: Kötábla (Magvető).
 Várkonyi Nagy Béla: Ének az óceánról (Szépirodalmi).
 Vas István: Római rablás (Magvető).
 Vasvári István: Izzó őszben (Magvető).
 Vér Andor: A Dunától a La Platáig (Magvető).
 Vihar Béla: Ünarckép (Magvető).

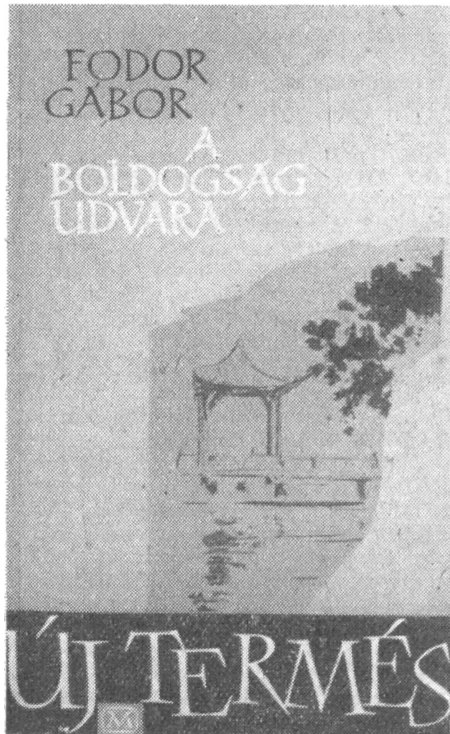
A fiatal írók könyvsorozata

1961-ben indult a Magvető Könyvkiadó *Új Termés* című sorozata. Köteteinek száma már a két tucat felé közeledik. Az újszerű vállalkozás célja: nyilvánosság-hoz juttatni a kezdő írók műveit, felhívni rájuk a közönség figyelmét. Erre kétség-

kívül a sorozat a legalkalmasabb: az egyforma (és csinos) külső már messziről jelenti az érdeklődőnek, hogy valamiféle összetartozásról van szó, s az első zsengek mintegy kézenfogva, egymást támogatva lépnek az olvasó elé. Jó ötlet, és a fiatal arcokkal, nevekkkel való ismerkedést kitűnően szolgálja az, hogy a kiadó a könyvborító hajtókáján közli a szerző fényképét és néhány soros életrajzát, önvallomását. Nagy vonzóerő a sorozat olcsósága: nem kis dolog az, hogy egy verseskönyvet három-négy, egy novella-gyűjteményt hat-nyolc forintért megvásárolhatunk, mégpedig nagyon jó papíron; a tapasztalat szerint e könyvecskék nem is maradnak raktáron. Az is jó, hogy az illusztrációkat nem sajnálják a kezdők írásaitól; ami pedig a legjobb: a példányszám sem csekély, versnél ezer vagy több, prózánál három-négyezer, de akadt már ötezernyolcszáz példányban kiadott is (*Solymár József: Megöltek egy leányt*; ez esetben persze a már korábban elkészült film hírére is számíthatott a kiadó).

A sorozat nemcsak a novella és a kisregény népszerű műfajait mutatja be, hanem az ifjú költők és drámaírók próbálkozásait is. Teljes akkor volna a kép, ha a tehetséges ifjú kritikusok, esszéisták is kapnának egy-egy kötetet. De így is: aki a legfiatalabb nemzedék művészi törekvéseivel akar megismerkedni, a rendszeres folyóiratolvasás mellett leginkább az *Új Termés* füzetéből tájékozódhatik.

Izgalmas stúdium! A sorozat darabjait olvasva a jövő irodalmának hangját véljük hallani, rekedt, kamaszos elcsuklásokkal még, de máris harsányan, s oly-

kor már az erősebb írógyéniség megkülönböztethető lejtésével.

A fiatal írók legtöbbje ifjú kora ellenére változatos életpályát futott be. „Tályán születtem — írja Solymár József — Miskolcon és Mezőkövesden voltam diák, Budapesten bölcsészhallgató, Vácott, Keszthelyen, Tapolcán katona, Szolnokon újságíró, Svájcban tehenészfiú, Németországban és Görögországban turista.” „Az érettségi után pályamunkás, népművelési előadó és banktisztviselő voltam. 1959-ben UNESCO-meghívással Franciaországba mentem, hetekig csatagoltam Párizs és a Pireneusok között. Utolsóéves bölcsészhallgató vagyok” — olvassuk Baranyi Ferenc önvallomásában. Háromi Ottó így számol be élete állomásairól: „Voltam autószerelő és újságíró, esztergályos és tanár, diákkoromban még kerékpárversenyző is, és ez idő szertint színházi kritikus. Megjártam Párizst, Moszkvát, utaztam a svájci hegyek között, hajóztam a tengeren török partok felé.” „Életem során elég sok foglalkozással megpróbálkoztam — mondja Szakonyi Károly — voltam segédmunkás és kocsi-kísérő; dolgoztam gyárakban — faipari gépeken és kötöttáru-üzemben — jártam az országot; egy ideig irodalmi munkát is végeztem. Nos, ezek az élmények szolgáltatják novelláim cselekményét...” Igen, élményekben nem szenved hiányt az ifjú nemzedék, s írásaik egyik közös vonása — amennyiben illet már felismerhetünk — a friss, életszerű hang; jó nyersanyagból építkeznek.

Szerencsésebbek is az előttük járónál: indulásuk lendületét nem kötik meg merev előírások, mondva csinált esztétikai szabályok, szabadabban kísérletezhetnek, válogathatnak a formák, módszerek, példaképek között. Háromi Ottó a *Meredek utcában* ideges tómondatokból, apró, zifált emlékek képe töredékeiből építi fel a

történetet, egy kicsit Koeppen és Böll modorában, de figyelemre méltó tehetőséggel. Gyurkó László az antifasiszta ellenállás hősiességét egy katolikus pap szemszögéből, ájtatos szokászetével ábrázolja, a francia esszé-regények szándékoltan szikár vonalaival. Szakonyi Károly novelláinak erkölcsi mondanivalóját, visszatartott, szűkszavú kifejezőmódját forró személyes líra hevíti. Papp Lajos sokféle költői hanggal, modern dalformával, zoltáros prózaverssel, litániás recitálással, rímjátékokkal egyaránt kísérletezik, Baranyi Ferenc versei inkább a hagyományos formákba öltöznek.

A fiatal arcok az irodalomban egy kicsit mindig elmosódtak; kik fognak az *Új Termés* írói közül magasabb művészi rangot, irodalomtörténeti nevet kivívni maguknak, ma még nehéz volna megjósolni. Baranyi Ferenc verseskötete, úgy hírlik, kapós portéka a könyvesboltokban; Szakonyi Károlyt máris a fiatal novellista-nemzedék legtöbbet ígérő tehetőségének tartják, mégpedig erős versenytársak között, mert míg évszázadokon át mindig a líra vitte előbbre irodalmunkat, ma az elbeszélő próza mutat élénkebb pezsgést, nagyobb vállalkozó kedvet. Megjelennek gyengébb írók is az *Új Termés*-sorozatban (Sándor Iván drámája Kőlcseyről nem ad történelmi levegőt, Csongor Rózsa regénye, a *Hétköznapi emberek*, inkább csak jószándékú kísérlet, Imre Gábor és Bojcsuk Vladimir *Mairelandi veszedelem* című szatírája nemigen éri el az irodalmi színvonalat); fiatal írók sorozatáról lévén szó, nem hibáztatjuk, hogy a kiadó merészebben kísérletezik, de olykor a mércét magasabbra kellene helyezni. Az *Új Termés*-sorozat akkor tölti be igazán hivatását, ha a benne való megjelenés rangot ad, íróvá avatásnak számít.

L. K.

EDDIG MEGJELENT MŰVEK

Baranyi Ferenc: Villámok balladája (versek)
Baráth Lajos: Ember fehér bottal (novellák)
Berkes Péter: Hajnal előtt (versek)
Csongor Rózsa: Hétköznapi emberek (regény)
Fodor Gábor: A boldogság udvara (r riportok)
Gáll István: Patkánylyuk (kisregény)
Gerelyes Endre: Kövek között (elbeszélések)
Gyurkó László: Bűnösök (kisregény)
Háromi Ottó: Meredek utca (kisregény)
Havas Ervin: Sorok a feledés ellen (versek)
Imre Gábor — Bojcsuk Vladimir: Mairelandi veszedelem (regény)
Jávör Ottó: Rossz káderek (novellák)

Kiss Dénes: Porbarajzolt szobafalak (versek)
Papp Lajos: Friss szében (versek)
Sándor Iván: Az R-34-es repülőjárat (tragikus játék)
Kőlcsey (történelmi dráma)
Simai Mihály: A virradat vitorlái (versek)
Simor András: Tereld a felhőket (versek)
Solymár József: Megölték egy lányt, A kanadás, A hadiözvegy (filmmovellák)
Szakonyi Károly: Középtűt vannak a felhők (elbeszélések)
Varga Imre: Bicegő próféta (kisregény)
Zágoni Ferenc: Boldog nyár (kisregény)

Írók a könyvről

A tudósok mindig fíto-
gatják a tudományukat és
mindenütt ott hagyogatták
a könyveiket.

Montaigne

Némely könyvet meg kell
ízlelni, másokat le kell
nyelni, egynéhányat pedig
meg kell rágni és emész-
teni.

Bacon

Egy könyvet csak akkor
lehet megbocsátani, ha ta-
nulni lehet belőle valamit.

Voltaire

Sose adjatok kölcsön
könyvet, mert a kölcsönka-
pott könyvet senki sem
hozza vissza. Az én könyv-
táramban csak olyan köny-
vek vannak, amelyeket má-
soktól kaptam kölcsön.

Anatole France

Óvakodj attól, akinek
csak egy könyve van.

Disraeli

Csak divatos könyvek
mennek ki a divatból.

Wilde

Sokan csak azért olvas-
nak, hogy ne kelljen gon-
dolkodniuk

Lichtenberg

A könyv az az embernek,
amí a szárny a madárnak.

Bonus

A könyv olyan szemüveg,
amelyen át a világot szem-
lélhetjük.

Feuchtersleben

A könyv — korunk élete.

Bjelinszkij

A könyvre kiadott pénz,
látszólag eldobott pénz.
Mint a vetőmag.

Gárdonyi

AZ ÚJ LENIN-DÍJASOK

Lenin születésének évfordulóján idén is számos tu-
dóst, író, művészt, technikai szakembert tüntetett ki
Lenin-díjjal a Szovjetunió kormánya. A kitüntetettek
között van *Varga Jenő*, a kiváló marxista közgazdász,
a kapitalizmus mai problémáinak és különösen a gaz-
dasági válságok elméletének elmélyült kutatója, a *Ma-
gyar Tanácsköztársaság* egykori népbiztosa. *Varga*
Jenő munkái széles körben ismertek nálunk, első írá-
sait 1912—1919 között a *Népszava* adta ki, a felszaba-
dulás után pedig legfontosabb művei (*A tőkés gazda-
ság a második világháború után* Szikra, 1947. *Az im-
perializmus gazdaságának és politikájának fő kérdései*
Kossuth, 1958. *A XX. század kapitalizmusa* Kossuth,
1962.) a magyar közgazdászok nélkülözhetetlen kézi-
könyvei lettek. A 84 éves tudós — kinek munkásságát
már Lenin is igen sokra becsülte — ma is fáradhatat-
lanul dolgozik.

A Lenin-díjjal kitüntetett írók közül a 76 esztendő-
s *Szamuil Marsak* a legismertebb nálunk. A gyermek-
és ifjúsági irodalomnak is kiváló művelője, könyvein
és mesedrámaíin nemzedékek nőttek fel. Műfordítóként
is az elsők közé tartozik, ő ültette át orosz nyelvre az
angol irodalom klasszikusainak egész sorát, a népbal-
ládaktól *Shakespeare*-ig; a magyar költők közül *Petőfi*
avatott tollú fordítója.

Lenin-díjat kapott még *Raszul Gamzatov*, a kis kau-
kázusi avar néptörzs költője. Az avar irodalom eddig
csak népi énekmondók zenével kísért epikus dalaiban
élt, *Gamzatov* nemzedéke az első, amely elhagyja a
szóbeliséget és az írás útjára lép, s *Gamzatov* érdeme,
hogy az orosz líra hatásaival ötvözve, a népi hagyomá-
nyokból újfajta avar költészetet hoz létre.

Csingiz Ajmatov a harmadik, és legfiatalabb kitün-
tetett. *Dzsamila szerelme* c. regénye nálunk is sikert
aratott. *Ajmatov* kirgiz író: népének csodálatos hős-
eposza, gazdag hagyománya van, de modern irodalmi
nyelve csak most születik. *Ajmatov* nemcsak nyelv-
újító és új irodalmat alapozó író, hanem időszerű mon-
danivalóktól fűtött fiatal alkotó, kit a szocialista épít-
tás problémái, s az etikai kérdések egyaránt foglalkoz-
tatnak, miközben elsősorban Kirgizia átalakuló életé-
nek krónikása.

A **VERSOLVASÁS** népszerűsítésére megindult ha-
zánkban a **Versbarátok Körének szervezése**. Hasonló
rendeltetésű szervezet Csehszlovákiában már régebb
óta működik: A **Költészet Barátainak Klubja**, mely
jelenleg 22 250 tagot számlál. A Klub sorozatosan ad
ki olcsó versesköteteket, átlagosan 11 000 példányban.
Külön szervezetet alakítottak ki fiatal olvasók számára,
ebbe több mint 115 000-en léptek be. A fiatalok klubja
nemcsak a verskedvelőket foglalja magában. Tagjainak
legnépszerűbb olvasmánya **Stendhal Vörös és feketéje**,
mely százezer példányban kelt el. (L.)

KRÚDY VILÁGA

Harminc éve távozott közülünk Krúdy Gyula, és 85 éve látta meg 9 gyermekes nyírségi család elsőszülöttjeként a napvilágot: e kettős évforduló alkalmából Krúdy világa címmel 500 oldalas emlékkönyvet ad ki a Szabó Ervin Könyvtár, melynek melléktermékeként szép és gazdag kiállítás nyílt meg a könyvtár előcsarnokában. Az emlékkönyv egyik fejezete — Kései beszélgetések Krúdy Gyuláról — érdekes, új módszerrel készült. Tóbiás Aron (az emlékkönyv szerkesztője) kis magnetofonjával végiglátogatta az író 80 kortársát — hozzátartozókat, barátokat, köztük első, podolini szerelmét is —, s emlékezéseiket több száz kilométernyi szalagra rögzítve az élőszó közvetlenségével szólaltatta meg. A kiállításon láthatók a szalagról diktált vallo-mások kefelevonatai, de meglevenedik Krúdy messze-tünt élete és kora is. Fényképek sora beszél a család-ról, látjuk a 48-as honvédkapitány nagyapát, a honvéd menház későbbi parancsnokát nagyszakállú öreg har-cosai között, kiknek emlékei oly termékenyítően hatot-tak a kisfiúra; életre kel a „Boldogult úrfi kor” a po-dolini diákélet; aztán a munka esztendei jönnek: a régi hírlapok serege Krúdy cikkeivel, s a róla szóló kriti-kákkal; külön szekrényben könyvei első kiadásai, má-sikban a felszabadulás óta újra megjelentek; köztük az íróasztal, melyen csodálatos álomszerű világa szü-letett, a toll, mellyel megformálta Szindbádöt, jellegze-tes színéivel életre keltette a népünk emlékezetében élő múltat, s megörökítette korának, a század első har-madának figuráit, érzéseit és hangulatait. Látjuk őt gyermekei körében, s családi ebédén az óbudai udvar diófája alatt, s végül a sírját; olvassuk fia emlékező-sét utolsó napjáról, s búcsúzóul Móricz Zsigmond meg-rendítő nekrológiáját. Fényből és aranyfüstből szőtt írá-sokat teremtő élete tárul fel a képek, újságok, könyvek és gyűjteményéből, mely kis terjedelmében is oly gaz-dag, hogy a látogatók — a vendégkönyv tanúsága sze-rint — kéri: bár kapna e kiállítás állandó jelleggel helyet az irodalmi múzeumban. (B. É.)

KRITIKAI KIADÁS készül Juhász Gyula teljes élet-művérő az Akadémiai Kiadó vállalkozásában. A sorozat első három kötete, mely a költő verseit tartalmazza s azoknak első hiánytalanul teljes kiadása (71 ismeretlen és 298 elfelejtett verset is közöl) már megjelent, ezt követik majd a szépprózát, publicisztikát és naplóját magukba foglaló kötetek. A kritikai kiadás Szegeden, a költő szülővárosában készül: Péter László, a Szegedi Somogyi Könyvtár munkatársa és Ilia Mihály szer-keszti. A versek igen szép kivitelben megjelent gyű-jteménye új időrendi beosztást ad: nyomon követi az életrajzi adatokat; feltárja a mű születésének körül-ményeit; s a közölt kézirat változatokkal alkotáslélek-tani szempontból is érdekes képet nyújt, megmutatva az egyes versek formálódásának útját végleges alak-jukig.

Közmondások

Ha nem volna a könyvekben tévedés, nem talál-nánk bennük igazságot sem.

(kinai)

A piac zsvivájában talál-hatsz pénzt, — de a cse-resznyeafa árnyékában, jó könyvvel a kezeden: békét!

(japán)

Ketten nem laknak jól sohasem: a könyvekben kutató tudós és a kincske-reső.

(arab)

Ha olvasol — táplálkozol.

(török)

A könyvvadász — gyöngyhalász.

(vietnami)

Ha a tudós csak ezrelékét pénzre váltaná annak, amit életében olvasott — azon-nal milliommossá válnék.

(örmény)

Szemelvények Tiszay Andor sajtó alatt levő „A könyv dí-cséréte” c. mondásgyűjtemé-nyéből.

A VÁCI JÁRÁSBAN emelkedik a könyvtárak könyveszerzésére fordít-ható összeg. Vácra tőten a községi tanács tervén felül 2000 forintot juttat község-fejlesztésből a könyvtár-nak. Első eset ez, hogy a községben ilyen hozzájá-rulást megszavaztak. A termelőszövetkezetek Vác-bottyánban 500, Pencen 300, Püspökszilágyon 380, Vácdukán 200 forinttal járulnak hozzá a könyvtá-ruk állományának javítá-sához. A földművesszövet-kezetek nyereségrészesedé-sükből 16 000 forintot jut-tatnak a községi könyvtá-rukra.

Könyvismertetések

Szépirodalmi művek

Kosztolányi Dezső

**ÖSSZEGYŰJTÖTT VERSEI
I—II.**

Szépirodalmi, 60 Ft (Ajánlott)

Kosztolányi életműve, világnézete és közszereplése vitákat s nem egyszer elutasító gesztusokat váltott ki az utóbbi esztendőkből. Sokszor hangzóztatott felfogása az irodalom öncélúságáról, erkölcsi elve, mely a homo aestheticust, a művésztételező és művészetteremtő embert az erkölcsi kötöttségek fölé helyezte, hirdeti cikke, mely a halotti Adytól elvitatta vitathatatlan nagyságát, politikai kilengései az ellenforradalom első éveiben, melyek sajnálatos erkölcsi gyöngeségitől árulkodnak, bizalmatlan légkört vontak a költő köré. Bizonyos, hogy Kosztolányi nem igényelhet helyet magának irodalmunk eszményképei között, s nemcsak Ady, de Juhász Gyula és Babits erkölcsi súlyával sem rendelkezik, költészetének klasszikus rangját, nyelvművészetének páratlan tökéletességét azonban mindez nem teheti kétségessé.

Méltányos megítéléséről tanúskodik művei új kiadásának mind gazdagabbá váló sorozata. Novellái, fontosabb regényei, irodalmi cikkei, fiatalkori levelezésének egy része, számos műfordítása és válogatott költeményei után összegyűjtött versei is napvilágot láttak. Ez a kiadás teljesebb minden eddiginél. A régebbiek a korai verseket, a költő szándéka szerint, rostálva közölték, most csaknem hiánytalan gyűjteményt kaptunk, melyből csupán néhány sértő politikai hangzat maradt ki. (Ezeket a szerkesztő, Vargha Balázs, az utószóban cím szerint felsorolja.) Nem csekély a száma azoknak a verseknek, melyek ezúttal jelennek meg először kötetbe sorolva, részint a viszontagságos években sajnálatosan megcsappant kézirati hagyatékból, részint régi újságok lapjairól. Helyet kaptak a gyűjteményben a költő zsengei, töredékei is (a *Szeptemberi áhítat* című posthumus kötet tartalma), továbbá négy verses színjáték (*A kékruhás*, *A szörny*, *A lovag meg a kegyese*, *Csoda*). A közölt új anyag nemcsak teljesebb teszi Kosztolányi költői arcképét, hanem új vonásokkal is gazdagítja. Az *Egy forradalomhírré* című verse

például, mely a *Bácskai Hírlap* 1906. évfolyamából kerül elő, azt mutatja, hogy nem csupán Ady és Kiss József köszöntötte versben az orosz forradalmat, de Kosztolányi is.

Ideje volna már, hogy az irodalomtörténet kidolgozza Kosztolányi hiteles portréját, elemezze költészetének marandó értékeit. Addig is, az olvasó igyekezzék behatolni ebbe a szeszélyes, olykor egy kicsit sápadt vagy szenvelgő, de mindig poétikus, mindig virtuóz és sokszor meghökkentően mély költői világba.

— *U*

Tóth Béla

ATYA, FIÚ, SZENTLÉLEK I—II.

Tiszatáj—Magvető, 24,50 Ft (Ajánlott)

A magyar parasztság életének forradalmi átalakulásáról, a közös gazdaságok első éveiről írni minden alkotó számára súlyos erőpróba. Úgy érezzük, hogy még mindig nagyon kevés író mert erre vállalkozni, s akik megtették, azok sem alkották meg ennek a nagy kornak igazán marandó ábrázolását. Tóth Béla, a kisebb írásaival már feltűnt szegedi író első regényével ezt a feladatot kívánja szolgálni. Amit ebből a nagy célból elért, az talán több is, de kevesebb is, mint amire vállalkozott Úgy tűnik ugyanis, hogy lendületes, forradalmi alkotóvágát szublimálta a regényben és ez az őszinte építő törekvés magával ragadja mindazokat, akiknek nem közömbös a magyar parasztság életének alakulása. Írói eszközei ugyanekkor nem elég erősek ahhoz, hogy szándékait valóra válthassa.

A regény cselekménye a Szeged környéki tanyavilágban játszódik, a nagy átalakulás idején. A tanyák lakosai lassan belátják, hogy számukra sincs más út, mint a közös gazdálkodás. Nem várják be a szervezők érkezését, hanem maguk kezdeményezik a termelősövetkezet megalakítását. Elnöknek földijüket, Kaszás István újságíróat hívják haza, aki éveken keresztül írt a termelősövetkezetek életéről. Cselekvőkészségük ezzel ki is merül s a tanyák népen egyre jobban erőt vesz az átalakulás lelki válsága. Kaszás, aki nagy felelősségtudattal vállalta földije megbízását, egyre inkább magára marad. A regény tulajdonképpen tárgya az, hogyan sikerül mégis magával ragadnia a tagság lassan, mégis biztosan szélesülő körét. A cselekmény indítása rendkívül szerencsés. Az író legerősebb oldala itt

mutatkozik meg: kitűnően ábrázolja a nagy lelki válsággal küzdő parasztság belső tusakodását, az aláírás síró-nevető perceit, a vagyonösszeírás gyötrelmét, majd a megkövülő magukbazarálkozást. Kár, hogy ennek a mélyen átértett ábrázolásnak a hitelét olyan rosszízű motívumok zavarják, mint a tanyai, villany nélküli parasztok állítólagos televízió-, hűtőszekrény-vásárlása. Magával ragadó Kaszás igyekezete a munka elindítására. Az író őszinte alkotóvágya itt átüt a sorokon és néha azt is elfeledteti, hogy milyen véletlenszerűségeket, esetlegességeket vesz igénybe a problémák megoldására.

Nehezebb megbocsátani a mű számos szerkezeti gyengéjét. A történet túlságosan szerkeztéző, az író számos motívumot vesz fel, hogy mindjárt el is ejtse. A párbeszédnek néha erőltetettek, akadozók. Zavarják a szerkezet egységét a néha izlés-telen anekdoták. Sok minden kimaradhatott volna a regényből, úgy többet nyújtott volna.

(u—y)

Sólyom József

H Ū S É G

Kossuth, 322 old. 20 Ft

Igaz történetek kelnek életre a kötet lapjain. Emberi sorsok tárulnak fel az olvasó előtt, jellemek formálódnak, alakulnak a szocializmus építésének nehézségekké, de hősi éveiben.

A történetek hősei egyszerű emberek, akik a maguk helyén emberségből, hűségéből adnak példát. Alakuló, fejlődő emberek, akik kiállják a szocializmus építésének és védelmének nagy próbáit, mert az épülő gyáróriásokkal, városokkal, az újjászülető falvakkal maguk is új emberré lesznek.

Az egyén és a közösség viszonya, a közösség és az érte végzett munka embert formáló ereje vissza-visszatérő motívuma a különböző témájú történeteknek.

Mind témáiban, mind problémáiban igen sokrétű, változatos ez az irodalmi riportsorozat. A város és a falu, a munkásság, parasztság és az értelmiség élete, a párttagok és párton kívüliek gondjai: mind helyet kapnak a kötetben. A szemünk előtt nő ki az alföldi síkságból Dunaújváros, s az épülő város falaival együtt nőnek jellemben a város építői is. A falura küldött pártmunkás levélsorozata nagyon őszintén tárja fel a szocializálódó falu nehézségeit. Nincs fiatal munkaerő a földeken, a tsz-tagok átlagos életkora ötven év. Ez a jelen, s mi lesz a jövő? — égető, fájdalmas probléma még ma. Az agyakkal és a szívekkel kell megvívni a harcot, hiszen a mezőgazdaság

szocialista átszervezése nemcsak gazdasági feladat, hanem a tudat átforgalmazásának nehéz, fáradságos munkája is. Az értelmiség helytállásának szép példája Széphegyi László mérnök, aki az őt körülvevő bizalmatlanság ellenére is hű marad a szocializmus eszméihez, s hűségét az ellenforradalom napjaiban bizonyítja be. Ugyancsak ezekben a válságos napokban talál a pártra Kertész doktor is, a proletárnegyed körzeti orvosa, mert úgy érzi, hogy segítenie kell: „Kinek mi telik az erejéből; mert tétlen senki sem maradhat.”

Nagy érdeme az írónak a problémákkal való becsületes szembenézés, az őszinte eszmélés, az eredményeken és hibákon átütő optimizmus. Nemcsak a maga véleményét fogalmazza meg egyik története hősének szavaival: „A nagy per a fejekben, a gondolatokban és érzésekben pereg le. De ha egyszer mégis elém állnának és megkérdőznék: érdemes volt? Azt felelém: nehéz volt, sokszor nagyon nehéz, de ha kellene, újra kezdeném...”

R ó z s a J ó z s e f

A T Ű Z V I R Á G A I

A Nagy Honvédő Háború költészetéből

Zrínyi, 252 old. 19,50 Ft (Ajánlott)

Tudtuk, hogy a Nagy Honvédő Háború maradandó nyomokat hagyott a szovjet költészetben, de hogy milyen kimagasló versekre kényszerítette a költőket, arról csak „A tüz virágai” című kötet elolvasása után győződhetünk meg igazán.

Az ötvenes években bemutatott sematikus csatadalok és háborús balladák teremtetten közönyt törli meg a könyv verseinek változatossága, igényessége. Ilyen környezetben a személyi kultusz idején unalomig ismert hang is magasabbra értékelődik, helyére kerül e sokszólamú kórusban. Mennyivel igazabb a hősiesség, ha látjuk, miért szükségyszerű hősnek lenni! Ahogy a borzalmakból vágyódik a lélek a béke után, ahogy egy kúsó katona így sóhajt: „Csupán fél pillanatig éljek, száz évet élek azalatt”, ahogy az anya várja halott fiát, úgy kell nekünk átélni a háborút versben, hogy megérthessük a hősiességet, a sachsenhauseni ismeretlen költő sorát is: „Megvetem, ki féli a halált!”, vagy Szurkov „A bosszúállók parancsolata” című versét.

A háborús költészet mindig az élettel magyarul: Jevtusenko egy lakodalomra festi rá a háború árnyát, Szimonov a hűségére, Tvardovszkij a mező bőségére.

A kötet szerkesztője, Havas Ervin, a háború időrendjét vette alapul, így mintegy lírai krónikát adva az olvasó kezébe, az első puskalövéstől a rekviemig. Ezért lírai dokumentumgyűjtemény is egyben.

De a szerkesztő jó válogatása és a fordító gárda teljesítménye az antológiának ezen túlmutatató jelentőséget is biztosít: fontos tett a szovjet költészet újrafelfedezése érdekében. Új virágzás tanúi vagyunk, de éppen ez a kötet bizonyítja, hogy a megújulás egy alig ismert költői hagyomány következménye, azé a kapcsolaté, amely Jevtusenko, Vinokurov, Voznyeszenszkij és az idősek, vagy halott kortársak között fennáll: a halk, orosz tájakat sejtető Ahmatovára, a racionális szenvedélyű Antokolszkijra, a nálunk már népszerű Martinovra s a nagy tehetséget sejtető Troickojra gondolunk itt elsősorban.

Nagy István

Szimonov

HÍD A VÍZ ALATT

Zrínyi, 298 old. 21 Ft (Ajánlott)

Szimonov életművének jelentős részét a Nagy Honvédő Háborúban szerzett élményei ihlették. Írásaira, legyen az dráma vagy regény, a riportszerűség, a közvetlen élményszerű a jellemző. Ez fokozottan érvényes e kötet elbeszéléseire. Riportszerűek ezek az írások, mert a haditudósító frissességével, azon melegében írta meg azokat, hogy másnap már a Krasznaja Zvezda, vagy a Pravda közölhesse. Az író csak annyit tett, hogy a valóság, a véletlen teremtette sok eseményből a novella-szerűeket; a szereplőkből az irodalmi hősöknek alkalmas figurákat választotta ki. Engedte, hogy maga az élet — jelen esetben maga a front, a háború — írja meg műveit — ő a riporter gyorsaságával reagált rájuk, és az író szemével szelektált.

Hősei közkatonák, tisztek, tábornokok. Rendkívüli korszak formálta emberek. Békés múltjuk lefoszlott róluk, talán kolhozparasztkok, talán munkások, talán művészek voltak, de a fejetetejére állított világban, srappelltűz és tankcsata hevében csak katonák lehetnek, jók és rosszszak, gyávák és bátrak. Orosz sorkatonák, norvég vagy jugoszláv partizánok. Az emberség mércéje a bátorság. Ki mennyire tartja saját életét: ha semmire sem, ha a győzelmet többre becsüli mindennél, akkor jó katona. Szimonov hősei végletesek: vakmerőek, szívósak, az ellenség-gel szemben könyörtelenek. Életükben a harc furcsa logikája uralkodik, amelyet csak a civil nevezhet véletlennek, sorsnak.

A mai olvasó — tizennyolc évvel a háború után — talán furcsának találhatja Szimonov nyers őszinteségét. A háború könyörtelensége, a mindent mellőző győzős akarás, az egyéni élet megvetése a közös cél érdekében: ez a novellák mon-

danivalója. De éppen ezért izgalmas olvasmány ez a könyv, mert ilyen, mert nem szépít, nem idealizál, csak rögzít. Dokumentum egy heroikus harc idejéről.

Emlékeztetőül érdekes a felnőttek és tanulságul a serdülőknek.

Szalay Károly

W. Steinberg

A FÉNY SZERELMESE

Kossuth, 479 old. 32 Ft (Ajánlott)

A köztudat szereti a nagy sémákat: Goethe- és Schiller-képünket Rietschel weimari szobra egyszerűsítette le, s Aranyt is legkönnyebb a Nemzeti Múzeum előtt álló szobor pózában elképzelnünk. A leegyszerűsítés veszélye fokozottan áll fenn Heine esetében, aki bőven adott alkalmat arra, hogy a gúny és ironia megtestesítőjeként őrizze az emlékezet. W. Steinberg regénye ki is használja ezt a köztudatba ivódott képet: Heineje örökkön gúnyolódik, s bármilyen jelentéktelen közhelyet mondhat vele, „ajka gúnyos mosolyra rándul”. Pedig Heine életműve sokkal több és szövevényesebb, minthogy ebbe az örökös „gúnyos mosolyba” beleférne. De a nagybácsi Salomon Heinéről is csak az elfogultság mondathatja, hogy érzéketlen pénzeszsák volt, hisz — ha voltak is ellenvéleményei unokaöccse irodalmi működéséről — Heinét élete végéig segítette, sőt özvegyének is évjáradékot fizetett.

A szerző szerkesztésmódja szándékosan kerül ki a pontos jellemzés, impresszionista képekben villan fel Heine életének minden fontosabb epizódja, s díszletként a korabeli Németország és Franciaország élete és irodalma. Legtöbb alakja elmosódott (egyenestől bántó a sematikus rajzolt Grabbe), néhányan viszont éles fényt kapnak, mint Schlegel, vagy Immermann. Legkevésbé érezzük hitelesnek Heine feleségének alakját: Mathilde Mirat-ról minden kézikönyv feljegyzi, hogy fogalma sem volt férje költői nagyságáról, az irodalom iránt tökéletes közönnnyel viseltetett, s németül is csak ennyit tudott megtanulni: meine Frau. Heine pedig éppen ezért szerette, mert meg volt győződve arról, hogy Mathilde férfinépszerűsége miatt ragaszkodik hozzá. Azt pedig, amit szerzőnk alkotás-lélektani kérdésekről, egy-egy vers keletkezéséről mond, végképp naivnak érezzük.

Steinberg könyve nem tartozik a maradandó életrajzok közé, mégis jó szolgálatot tesz azzal, hogy Heine életének regényes szakaszait meséli el, s helyenként a patetikus párbeszéd ellenére is mindvégig érdekes, s minimális irodalomtörténeti járatossággal is egy gazdag,

változatos élet, s az európai irodalomnak egy fontos szakasza bontakozik ki az olvasó előtt. Könyvtárosaink olyanoknak ajánlják a könyvet, akik kedvelik az életrajzokat s némileg az irodalomban már járatosak.

Erdődi József fordítása egyenletes, szép munka, bár a címmel zavarba hoz bennünket, mert az eredeti a fény szerelmének épp az ellenkezőjét jelenti.

Csányi László

Iffjúsági és gyermekirodalom

Kántor Zsuzsa

CSALÁNBANEM ÚT
AMENNYIKO

Móra, 178 old. 12 Ft (Ajánlott)

Kántor Zsuzsa a legnépszerűbb iffjúsági íróink egyike. Figyelme a nagy nevelési problémák felé irányul, ezeknek ágabogát bontja írásaiban. A „Feledhetetlen iffjúság”-ban Braun Éva példaadó életét írja meg; a „Jó utat VII/b”-ben egy osztály jó útra tértét ábrázolja naplószerűen; a „Rügyecske”-ben azt mutatja meg, hogyan hat erjesztő kovászként, a példa erejével egy tanuló társaira.

Legfrissebb kötete, a „Csalánba nem üt a mennykő” három kisregényt tartalmaz. A címadót, „A csúnyaherceg”-et és a „Szerződés Bogárkával” címűt. A címadó a legsikerültebb. Mindhárom témájában és feldolgozási módjában azonos tartalmi és formai elemeket vonulhat fel.

Mondanivalójának lényege mindháromban a közösségi érzés kialakítása és fejlesztése: fiatalok, csak a közösségben és a közösség által élhettek igazi életet! A keret, ahol ez a nevelés kibontakozik az iskola legkisebb sejtje, az órs. Az elbeszélések formája pedig az emlékezés.

A pedagógia berkeiben sok vita folyik még napjainkban is a közösségi nevelés kereteiről. A szerző meggyőző erővel tesz hitet amellett, hogy az órs — közösségfejlesztő erő. A címadó kisregényben az órsi és közösségi becsületet Marci menti meg, miközben a közösség ereje meg őt magát szedi rendbe.

A szerző jól ismeri az iffjúság életét. De jól ismeri az előre mutató nevelési elveket, tendenciákat is. Nincs is egyetlen helyzet vagy elszólás se, amelyikben letérne a szocialista nevelés igaz mesgyéjéről. Egyetlen sor, ahol ne lenne határozott és következetes.

Előadásmódja a tíz éven felüliek fejlődési szintjéhez mért. Mondatai rövidiek. Ahol lehet, a tő- és egyszerű bővített mondatokat megközelítők. Előadásmódja olvasmányos, párbeszéd. Szerkesztése gördülékeny, s nem nélkülözi a tíz év körülieknek annyira tetsző romantikus elemeket.

A könyvet Rogán Miklós modern, mozgalmal, a tevékenység lázát tükröző illusztrációi díszítik.

Fonay Tibor

Dala László—Kocsis Ferenc

AZ ÉLET ÚTJA A FÖLDÖN

Móra, 93 old. 30 Ft (Törzsanyag)

A gyermekenciklopédia harmadik kötete. A korábbiakhoz hasonlóan vonzó kiállítású — és érdekes tartalmú — könyv. Először az ábrái ragadják meg az embert, nyilván a gyerekeket is, akiknek szánták. Réber László és Würtz Ádám sokszínű rajzai és akvarelljei ötletesek, kifejezőek és — ami egyáltalán nem mellékes — szépek. Nem úgynevezett ábrák, hanem képek, az esztétikai érzék nevelésére is alkalmasak; sokszor mulatságosak is. Felirataik többnyire szintén jók; azért is, mert rövidek, s nem akarnak felmenteni a szöveg elolvasása alól. Néha azonban nem elég pontosak. Például: *A Földön mindenütt állatok élnek* táblán az emlősöket néven nevezik — így: rozmár, róka stb. — az egyetlen rovar, egy lepke is, a hal azonban csak hal maradt. *Az Ezerféle állat él körülöttünk* c. tábla is mostohán bánt a halakkal, nyolc különféle ábrázol ugyan, de egyetlen egyet sem nevez meg. S ez bizony baj, mert az átlagműveltségű szülő sem igen tudja a gyerekének megmondani, hogy melyik milyen fajta. A következő képfelirattal sem érthetünk egyet: *Az óriás állatok megsokasodásának idején alakult ki a virágok színes pompája*. Ez igaz, de mégis hibás képzetet kelt — hisz mint a szövegből kiderül: a virágok színpompája a rovarvilág fejlődésével volt szoros összefüggésben és nem az óriás állatokéval. Ezek apróságok, de meg kell gondolnunk, hogy a gyermekre sokkal erősebb hatást gyakorol a kép, mint a szöveg, s erősebben is rögződik meg az emlékezetében.

A könyv hatalmas anyagát jól osztja be, előbb az élő és élettelenlennel foglalkozik, az eredettel, majd az élőlények elterjedésével, az őslényekkel, Földünk kialakulásával, az élőlények fejlődésével, az életért való küzdelem alakító hatásával, az emberré válással, végül a természetnek az ember által való meghódításával, és szükségleteihez való alakításával.

val. A hangot is — amellyel a gyerekekhez szólni lehet — jól eltalálták a szerzők. Nem gügyögnek feleslegesen és nem mondanak semmi olyasmit, ami megemészt-hetetlen lenne a hét-nyolc éves számá-ra. Könyvüket nemcsak hasznosnak, de egészében jónak, a célnak megfelelő-nek tartjuk, s azt hisszük, hogy a gyere-kek örömeiket is fogják lelteni benne.

Zolnay Vilmos

Tudományos és ismeretterjesztő művek

Dr. Hencz Aurél

*A MŰVELŐDÉSI INTÉZMÉ-
NYEK ÉS A MŰVELŐDÉS IGAZ-
GATÁS FEJLŐDÉSE 1945—1961*

Közgazdasági és Jogi, 515 old. 45 Ft

Nálunk ritkaság számba megy a kulturális élet jogi, szervezeti fejlődésével foglalkozó igényesebb írás. Összefoglaló, nagyobb áttekintést, több eligazítást is adó művek helyett inkább alkalmi, legfeljebb egy-egy részkiértést vizsgáló tanulmánnyal rendelkezünk. Nem a kissé kései recenzens udvariassága diktálja tehát az első megállapítást szerzőnk könyvére; hézagpótló művel gazdagodtunk. Hencz Aurél kötetét nemcsak intézményeink munkásai, hanem leendő könyvtárosaink, népművelőink is haszonnal forgathatják a főiskolák, egyetemek padjaiban, hiszen éppen azokban a kérdésekben tájékozódhatnak, amelyekről tanterveink művelődéspolitikai fejezetei is hézagosan beszélnek.

A fenti megállapítás természetesen nem jelentheti azt, hogy Hencz könyve akár rendszerezésében, akár lényeges mondanivalójában teljesen vitathatatlan lenne. S ez jórészt nem a szerző szubjektív szándékán múlik, hanem a művelődési intézmények jogrendszerünkben betöltött, többektől vitatott *helyén* és *szerepén* — illetve megítélésén —, hiszen ezek kétségtelenül olyan „intézetek”, melyek bizonyos vonatkozásban „közhatalmi aktusokat” is végeznek.

Hencz kísérlete ugyanis — ahogy a művelődésigazgatás helyét kijelöli a jogrendszerben — a közművelődés munká-saiból nyilván megértést és helyeslést vált ki, több jogászunkból viszont bizonyos ellenkezést.

Hasonló a helyzet a művelődésigazgatási ágazat taglalásával. Itt azonban velem együtt a mi munkatársaink tiltakozhatnak. Mert Hencz Aurél „a művelődési

viszonyokból” s a „belső összefüggésekből” kiindulva a következő (egyébként valóban könnyen áttekinthető, de éppen a belső összefüggéseket nem mindig tisztel-letben tartó) csoportosításhoz jut:

- oktatási-nevelési igazgatás,
- népművelési igazgatás,
- közgyűjteményi igazgatás,
- tudományos igazgatás,
- nemzetközi kulturális ügyek igazgatója,
- a szellemi alkotásokkal, a könyvkiadással és a könyvkereskedelemmel kapcsolatos kulturális igazgatás,
- testnevelési igazgatás.

Mit tükröz ez a tagolás? Kimondva, vagy kimondatlanul olyan szemléletet, amely ellen gyakran s nem is alap nélkül hadakozunk. Ez a csoportosítás a népművelést elválasztja a közgyűjteményektől — többek között a könyvtáraktól —, a könyvkiadástól és terjesztéstől (érdekes viszont, s csak helyeselhető, hogy a Magyar Rádiót és Televíziót ott említi, de már a sajtóról alig szól). Milyen belső összefüggések indokolják ezt a tagolást, vagy a művelődési viszonyok melyik nézőpontja? A művészeti intézmények és szervezetek odakerülését ezek után mi magyarázza? — Semmivel sem több, mint a közgyűjtemények külön való emlegetését.

Éppen a párt művelődéspolitikai irányelvi megjelenése óta hangsúlyozzuk erőteljesebben a kulturális élet olyan tagolását, amely kidomborítja a két nagy „alkotó” terület — a *tudomány* és *művészetek* — sajátos helyzetét, az egyre magasabb szinten kötelező *közoktatás* szerepét, végül a *népművelés* társadalmi jellegének erősödésével egyre bővülő jelentőségét. E három fő terület alapul vétele valóban alkalmas a kulturális élet belső összefüggéseinek ábrázolására, a művelődési viszonyok alakulásának szemléletesebb tárgyalására, illetve jogi, szervezeti fejlődésük bemutatására.

Hencz Aurélnak igaza van. A művelődésügy jogi, szervezeti rendjéről, intézményeink történelmi kialakulásáról, funkcióik módosulásáról nem lehet úgy írni, hogy közben kulturális forradalmunk lényegéről — tartalmáról — ne beszéljünk. Ilyen szempontból a kötet két legsikerültebb fejezete, a „Reformok megvalósításának útján” és a „Befejezés”. Ezeket a pontokon szerencsésen szakad el magaformálta, kissé leszűkített szándékától: ő ugyanis elsősorban jogászoknak ír. Kötete így is tanulságos minden népművelő, pedagógus számára, s hasznos ösztönzés összefoglaló jellegű művelődéspolitikai tanulmányok írására.

Dr. Ibos Ferenc

Lukin László—Merényi Zsuzsa

MŰVÉSZETRE NEVELÉS A CSALÁDBAN

Magyar Nők Országos Tanácsa, 116 old. 20 Ft
(Törzsanyag)

A művészet kiszakíthatatlan része a gyermek világának, tevékenységének; a legtöbb gyerek olvas, ösztönösen rajzol, filmet, televíziót néz, esetleg művészi, zenei különórákra jár. Nem akarunk mindenkiből alkotó művészt nevelni, de a tehetség kibontakozását vagy egyszerűen az ízlés helyes fejlődését megkönnyíti, ha a gyermek környezete, mindenekelőtt a család, törődik a kicsinyek művészi nevelésével, egyfelől élményekhez segíti, okosan irányítja, másfelől nem szegi kedvét túlzott követelményekkel, oktalan beavatkozással. Mindehhez sok pedagógiai tapintat szükséges, erre igyekszik ránevelni a felnőtteket a Magyar Nők Országos Tanácsának nagyfontosságú sorozata.

A sorozat új darabja a zenei nevelés, valamint a mozgáskultúra, a tánc problémáival foglalkozik. Sajnos, nem egészen úgy, ahogyan szeretnők. Lukin László *A gyerek és a zene* című részben sok hasznos tudnivalót, megszívlelendő tanácsot nyújt, de nem eléggé rendszeresen. Már a fejezetek sorrendje is furcsa: előbb ír „a muzsikáló család”-ról, (milyen kamaraműveket ajánlatos házilag előadni stb.) és csak azután az olyan elemi kérdésekről, hogy van-e „botfűlű gyerek”. Legfőbb kifogásunk az, hogy nem ad a szülőnek vezérfonalat, gyakorlati munkatervet ahhoz, hogyan indítsa el — tehetséges vagy átlagos — gyermekét a zenei művelődés útján. Az persze jó, hogy felsorolja a gyermekek zenehallgatásának fontosabb formáit, alkalmait, megismerteti a zeneoktató intézményekkel, megmagyarázza, mire való a szolmizálás (amiről mi felnőttek nemigen hallottunk gyerekkorunkban), de mindezt csapongva, ötletszerűen teszi. Hogy mik lehetnek a gyerek első zenei olvasmányai, arról nem beszél.

A *gyerek és a mozgás* című rész rövidebb és — talán ezért is — összetettebb. Summáit a szerző, Merényi Zsuzsa így foglalja össze: A mozgásnevelésben az otthon feladata elsősorban abban áll, hogy irányítsa a gyermek érdeklődését, elősegítse egészséges fizikai fejlődését, ... hogy ideálja az erős, figyelmeztett, a szép és ügyes mozgású ember legyen.”

— nd —

Nagy Ernő

AZ ŰRREPÜLÉS JÖVŐJE

Gondolat, 243 old. 21 Ft (Törzsanyag)

„A Föld az emberiség bölcsője, de nem lehet örökké bölcsőben élni!” — írja Cialkovszkij a rakétaszervezés és rakétarepülés nagy úttörője. A hajdani elképzelés ma már valósággá vált és a bölcső elhagyását az űrrepülés tudománya szolgálja.

Kevés problémája van korunknak, mely oly sok ember érdeklődésére tarthat számot, mint éppen az űrrepülés. Ezt az érdeklődést hivatott kielégíteni Nagy Ernő műve. A könyv természetesen nem csak az űrrepülés jövőjével foglalkozik, hanem mindenekelőtt az eddigi eredményeket foglalja össze, ennek keretében az 1962. év január elsejéig felbocsátott mesterséges égitestek felsorolását adja.

A szerző rámutat arra a rengeteg új tudományos felismerésre és tudományos adatra, amelyeket a mesterséges holdaknak és az űrutasoknak köszönhetünk. Egyik főcéljának tekinti annak érzékeltetését, hogy mennyire komplex, mennyire átfogó tudományággal van dolgunk. Az átütő sikert csak az összes alkalmazott és elméleti tudományok szoros együttműködése hozhatja meg. Felhívja a figyelmet arra a páratlan együttműködésre, ami orvos és mérnök között az ember űrrepülésének előkészítése során megnyilvánult. Megtudjuk, hogy a hatvanas évtized lesz a Naprendszer széleskörű felkutatásának igazi kezdete. Az ember meghódítja a holdat, automata laboratóriumai eljutnak a Venus és Mars közelébe. A szerző szellemesen rámutat arra, hogy a kispolgári „józan ész” mérlegelése az űrrepülés lehetőségeinél nem vezethet célra, hiszen a porosz tudományos akadémia 1870-ben a repülésről jelentette ki, hogy lehetetlen, céltalan, értelmetlen.

A jövő egyik legfontosabb feladata, hogy egyes újabb rakétahajtóműveket fejlesszenek ki. Ezek már nem a kémiai reakciók forró égéstermékeit lövellik ki, hanem a maghasadáskor keletkező hőenergiát használják fel a hajtóközeg hevítésére, vagy elektromos árammal gyorsítják fel a tolóerő termeléséhez használt részecskéket. Csak ezeknek az újszerű hajtóműveknek a kialakításával képzelhető el a Naprendszer elhagyása, ez azonban még nem látszik kivitelezhetőnek századunkban. Mindamellett az űrkutatás a modern ember műszaki tevékenységének olyan hihetetlen sebességgel fejlődő ága, ahol minden jóslat szükségképpen kudarcra ítélt.

Nagy Ernő könyvének talán legfőbb erénye, hogy korunk legbonyolultabb tudományát mindenki számára érthetően, olvasmányosan tárgyalja és hozzásegíti az olvasót az emberiség legizgalmasabb tudományos kísérletsorozatának jobb megértéséhez. A szép kiállításban megjelenő könyvet szemléltető ábrákkal és jó fényképfelvételekkel látták el, a könyv végén függeléként az 1962. január 1-ig végrehajtott úrkísérletek jegyzéke található.

Batári Gyula

A NAGYÜZEMI ZÖLDSÉG- TERMESZTÉS SZERVEZÉSE

Mezőgazdasági, 146 old. 10 Ft (Törzsanyag)

A kertészeti kultúra egyik fontos ága a zöldségtermesztés, amelynek területe a felszabadulás óta egyre nagyobb mértékben növekszik.

A zöldségtermesztés fellendülésének okát nemcsak a lakosság fokozottabb zöldségfogyasztásával lehet magyarázni, hanem a megnövekedett export-lehetőségekkel is — amely mind a friss, mind a konzerváru iránti keresletben mutatkozik meg.

A megnövekedett feladatok a termelés biztonságosabbá tétele érdekében nagyobb szakértelmet kívánnak meg, amelynek elsajátításához nyújt segítséget a közelmúltban megjelent kiváló szakkönyv. Egyik nagy értéke, hogy a nagyüzemi zöldségtermesztés szervezését a jelenleg kialakult helyzetből kiindulva mutatja be gyakorlati példák alapján, a hazai tapasztalatok felhasználásával, ugyanakkor a külföldi eredmények hasznosításának lehetőségeit is feltárja és ezzel a jövő fejlődéséhez mutat utat.

A könyv két nagy részre oszlik: az üveg alatti, és a szántóföldi korai zöldségtermesztésre. Az üveg alatti zöldségtermesztési részben a jelenleg használatos legkorszerűbb eljárásokat ismertetik a szerzők. olyan eljárásokat, melyek nagyobb beruházások nélkül is megvalósíthatók. Részletesen ismertetik az egyes munkaműveletek szervezését, s a munkák díjazásához is adnak útmutatást.

A szántóföldi korai zöldségtermesztésben a megfelelő termesztési módszerek kialakítása és a természeti adottságokkal való összehangolása a döntő tényező. Ez magas fokú szervező munkát igényel. Ehhez a munkához a könyv részletes és értékes tájékoztatást nyújt mind a termelőszövetkezetek, mind az állami gazdaságok vezetői és a kertészeti szakemberek számára, akik kézikönyvként használhatják ezt az értékes összeállítást.

Bakonyi Andrea

Vargha Kálmán

MÓRICZ ZSIGMOND ÉS AZ IRODALOM

Akadémiai, 402 old. 55 Ft (Ajánlott)

A nagy alkotók vallomásai, megjegyzései művészetükről két okból is különös figyelemre tarthatnak igényt: egyrészt megismerhetjük belőlük művészi törekvéseik elméleti alapját, műhelytitkait, s ezáltal kulcsot kapunk egyéniségük, műveik megértéséhez, másrészt nélkülözhetetlen szempontokat találunk bennük az általános esztétikai vizsgáladásokhoz.

Móricz Zsigmond sokszor és sokat írt írókról, könyvekről, színházról, művész-kollégákról; életművének fontos része, élményt adó, izgalmas darabja az a két kötet, melyet Szabó Ferenc állított össze tanulmányaiból, kritikáiból, emlékezéseiből (Móricz Zsigmond: *Irodalomról, művészetéről*, 1959).

Vargha Kálmán nemcsak ezekből a forrásokból merít; feldolgozza a nagy író legkülönfélébb megnyilatkozásait, magánlevelezését is, és így ad teljes áttekintést Móricz Zsigmond irodalomszemléletéről.

A kezdő fejezetek a szemlélet kialakulását kísérik nyomon (*Első könyvek, első mesterek, Fiatalkori tanulmányok 1899—1908*); itt Móricz Zsigmond olvasmányairól, írói példaképeiről, az útját kereső tehetség becses irodalomtörténeti értekezéseiről esik szó. A könyv nagyobb része az érett alkotó kisebb-nagyobb írásokban szétszórt esztétikai világképét állítja össze. Elemzi Móricz Zsigmond nézeteit a magyar irodalmi múltrol, vívódását Jókai örökségével, fölfedező és népszerűsítő hajlamát, mely Kemény Zsigmond és Tolnai Lajos műveinek nyelvi megújításához Bornemisza *Elektrájának* színreviteléhez adta az ötletet, és a *Magvető* című szöveggyűjtemény összeállítására indította; részletesen megtárgyalja Ady-ról szóló számos írását, kortársairól írt bírálatait, lelkesítő örömét, mellyel egy-egy remekmű megjelenését (pl. Kaffka Margit: *Színek és évek*), egy-egy népi tehetség (pl. Szabó Pál) indulását fogadta. Külön fejezet foglalkozik Móricz Zsigmond színházi íásaival (főként Tolsztoj hatásának tulajdonítja lázadozását Shakespeare — számára nyomasztónak érzett — tekintélye ellen).

Vargha Kálmán könyve alapos munka, nyeresége a szakirodalomnak, pedagógusok, diákok is hasznát veszik.

— cs —

Újfalussy József

A VALÓSÁG ZENEI KÉPE

Zeneműkiadó, 174 old. 34 Ft

A zenéről, a zene jelentéséről, mondanivalójáról, esztétikájáról a szavak nyelvén szólni nagyon nehéz feladat. Sokan talán feleslegesnek is tartják, hivatkozással arra, hogy a műveknek önmagukért kell beszélniük. Az az érdeklődés azonban, amit a közönség a zenéről szóló könyvek iránt tanúsít, azt bizonyítja, hogy a zene formáinak és jelentésüknek fogalmi úton való megközelítése mégis szükséges, ez fogékonyabbá teszi az embert a művészet befogadására, a zenész számára pedig megkönnyíti a tájékozódást.

Újfalussy József igen jól oldja meg feladatát. Minden során érződik, hogy aki írta, annak magának is anyanyelve és alapvető élménye a zene, s képes arra is, hogy ezt a belső élményt kívülről is megvizsgálja. A belülről és kívülről való szemléletnek ez az egysége teszi lehetővé, hogy a zeneesztétikának alapos és sokoldalú kifejtését adja. Műve így egyszerre nehéz és élvezetes olvasmány. Nehéz, mert a zenével a filozófiai általánosítás szintjén foglalkozik, de ugyanakkor mégis élvezetes, nemcsak a gondolkodás tisztasága és következetessége, de stílusának kifejezőereje folytán is. Tárgyalásmódjának ez a szabotossága, s ugyanakkor szépsége teszi lehetővé, hogy a vékony kötet a zeneesztétika problémáinak viszonylag széles körét megértesse az olvasóval.

A könyv újszerű módon veti fel a zeneesztétika problémáit és kiérlelt, tudományos hitelességgel kidolgozott feleletet ad rájuk. Foglalkozik a zene eredetével, a zenei hang művészi hatásának tényezőivel, a zenei valóságtükrözéssel, a dallam és az összhang fejlődésével és jelentésével, a zene idő- és térszemléletével, a zeneesztétika történetével, pszichológiai problémákkal stb. Már ez a vázlatos felsorolás is mutatja a könyv gazdagságát. Ilyen sokrétűséget csak nagyvonalú koncepcióval lehet egységbe fogni, s Újfalussy rendelkezik ezzel a koncepcióval.

A könyv a marxista esztétika szemszögéből világítja meg a zene problémáit, nyugodtan mondhatjuk, hogy első igazán jelentős megnyilvánulása a magyar marxista zeneesztétikának. Hasznos gondolatokat tartalmaz a csupán zeneélvezők számára is, és jó példát ad az egyes művészeti ágaknak a művészet gyakorlatán alapuló marxista elemzéséhez.

Feuer Mária

Irving Stone

VAN GOGH ÉLETE

Képzőművészeti, 382 old. 55 Ft

Irving Stone életrajzi regénye élénk eleveníti Van Gogh alakját, pályáját, jellemét, festői temperamentumát, melyet idővel a tudathasadásos és mániás betegség torzított végletessé. A holland származású Van Gogh színei, formái, kompozíciói mindig ennek a temperamentumnak megnyilatkozásai a tárgyias ábrázolástól a deliráló látomásig. Az angol író műve főként Vincent Van Goghnak testvérével, Theoval folytatott levelezésén épül föl. Bőven merít ebből az anyagból és színesen, de valóságúen adja elő a tragikus művész életét.

Az 1853-tól 1890-ig gyorsan megfutott életúton volt Van Gogh műkereskedő, tanító és lelkész is. A modern szociális viszonyok gyötrő ihletése benne végül is a festészetben nyilvánkozott meg, először Millet, majd Pissarro és Seurat hatása alatt. Csakhamar azonban rátalált egyéni stílusára. Van Gogh a tünemények, az érzékileg fölismerhető fölszín mögött a dolgok mélyebb, rejtett életét kereste, mely jobbára látomásos képekben nyilvánkozott meg előtte. Ezekben a képekben a világ titkai és önmaga benső életének állandó örvénylései nyugtalanító erővel kaptak alakot. Tájak, házak, fák, emberek igen egyszerű, de annál mélyebben és megdöbbentően ható eszközökkel, határozott formákkal és színösszetétellel jelennek meg képein és árasztják magukból azt a titokzatos, kísérteties hangulatot, melyet Van Gogh számára minden látható tárgy, még a legegyszerűbb dolog is — mint például egy krumplirakás — rejtett.

Van Gogh rengeteget dolgozott, kísérletezett, alkotott, de soha egyetlen művét sem vásárolták meg. Bármibe fogott, kudarc érte, bárkit szeretett meg, mindig csak újabb gyötrelmet várt rá. Ilyen életnek szinte természetes végösszege az örvület és öngyilkosság. Halála után alig múlik el pár év, nevét a legnagyobbak között kezdik emlegetni, s művei a leghíresebb múzeumok keresett büszkeségeivé lesznek.

A gazdagon illusztrált kötet a nagy művész 25 képét tartalmazza, nyolcat színes nyomatban. A fordítás Máthé Elek gondos, szabatos munkája. A könyvtárosok a művészet iránt érdeklődő, érett gondolkodású olvasóknak ajánlhatják.

—o—

Békés István

ÚJ MAGYAR

ANEKDOTAKINCSE

Gondolat, 821 old. 68 Ft (Ajánlott)

Volt idő, amikor az anekdotában ünnepezték a legnagyobb műfajt, s Tóth Béla Magyar Anekdotalakincse nem hiányozhatott egyetlen család könyvespolcáról sem. A vidáman adomázó világ aztán elmúlt, de anekdoták, tréfás történetek továbbra is születtek. Egy-egy művészkávéház, irodalmi kártyaparti, színházi öltöző bőséges anyagot teremtett; a lapok tárcarovata, meg a kortársi emlékezet számtalan kedveskedő vagy éppen csipős történetet örözött meg az elmúlt félévszázad fő- és mellékszereplőiről egyaránt. Ezeket az „új magyar anekdotákat” kutatja fel és gyűjti össze Békés István könyve, Tóth Béla klasszikusnak számító gyűjteményének örökösé- és folytatójaként.

A századfordulótól a felszabadulásig terjedő kor jelenik meg Békés anekdotáinak görbe, ám mindig igazat mutató tükrében. Politikusok (Tisza Istvántól Bajcsy-Zsilinszky Andráig), írók (a legfőbb anekdotázó — egyben maga is anekdota-hős — Mikszáth Kálmántól Karinthy Frigyesig), színészek (Ujházi Edétől Major Tamásig), a közélet, a művészet és a botránykrónika legnevesebb szereplői tűnnek fel a lapokon. Ez még Tóth Béla öröksége: a „klub és folyosó” életének anekdotikus lekottázása. Merőben új lelemény viszont a munkásmozgalmak, a forradalmak humorának felidézése, a szerző ezzel a témával új területeket fedezett fel a magyar anekdotakincs birodalmában.

Ám Békés István művét nem csupán az új témák különböztetik meg Tóth Bélától. A klasszikus anekdota és az új magyar anekdotakincs között szemléletben és megformálásban is van különbség. A századvég adomái fehér asztalnál vagy kártyapartik kényelmés klubfoteljeiben hangzóttak el, akik elmondták, megfontolt, lassú epikával adták elő mondanóikat. A huszadik század anekdotái sietősebben születnek: két színházi felvonás között, egy feketekávénál, vagy éppen a villamoson. Fogantatásának körülményei így a vicc közelébe hozták az anekdotát: tömörebb és racionalistább lett, a sajátos „pesti humor” töltötte fel villamos szikráival. Ez a villamosság pattog — és üt a megfelelő helyre — Békés István adomáiban is.

A század anekdotakincsének összegyűjtése hatalmas munkát jelentett. Békés István gyűjtőszendélyéről és témaszeretéről a könyv függelékeiktől köztöltés ol-dalas bibliográfia tanúskodik, ez árulja

el, hogy a szerzőnek egy félévszázad sajtóját és számtalan kiadványát kellett műve elkészítésekor átböngésznie. A gyűjtés azonban csak egyik része Békés munkájának. A fontosabb az anekdoták írói megformálása, mely hangvételben egységessé, szellemességben korszerűvé alakította a könyvet, mely a régi újságlapokon porosodó történetekből eleven olvasmányt varázsolt elő.

Külön meg kell említeni a kötet illusztrációit, melyeket a kor legnevesebb rajzolóinak és karikatúristáinak (Pólya Tibor, Feiks Jenő, Major Henrik, Gáspár Antal stb.) műveiből szintén Békés István válogatott össze. *Pomogáts Béla*

G. H. R. von Koenigswald

TALÁLKOZÁS

AZ ŐSEMBERREL

Gondolat, 215 old. 23 Ft (Ajánlott)

Az ember származásának problémája ma is világnézeti viták tárgya, a tudományos szakemberek közül azonban már senki sem vonja kétségbe, hogy fajunk a felsőbbrendű emlősök közül vált ki sok-sok évezredes, lassú fejlődés során. Ezt számos ősi csontlelet bizonyítja, azoké az átmeneti lényeké, melyek a fejlődés láncolatában az emberszabású majmokat az emberrel összekötik. Annak a tudománynak a története, mely ezeknek a leleteknek a feldolgozásával foglalkozik, a paleontológia, bővelkedik izgalmas fejezetekben; ezekkel ismerteti meg az olvasót Koenigswald, az őslénytan egyik legismertebb világtekintélye, az utrechti egyetem professzora.

Jáva szigetén, Trinil falu közelében, a Solo folyó partján egy emlékkő áll, felirata arról tudósít, hogy ezen a helyen találta 1891-ben egy fiatal holland orvos, Eugene Dubois, az első Pithecanthropus-leletet, vagyis a majomember koponyamaradványát. Koenigswald a fölfedezés és a körülötte kialakult tudományos viták ismertetésével kezdi könyvét, majd népszerű modorban beszámol az egymást követő újabb leletek, a pekingi ember, az ún. modjokertői gyermek, a meganthropusnak elkeresztelt jávai óriás-ősember, a különböző délafrikai félemler-csontmaradványok fölfedezéséről, beavatja az olvasót koruk és jellegük meghatározásának nehézségeibe, s mintegy az olvasó szemé láttára vonja le belőlük a tudományos következtetéseket. Előadását gyakran élénkíti személyes emlékekkel; erre bőséges alkalmá van, mivel a jávai ásatások egy részét ő irányította, továbbá az ő fáradozásának eredménye volt, hogy a kínai gyógyszerértárból, melyek ősi csontkővületeket árusítottak orvosi célra,

számos értékes lelet került elő. Szakvéleményeiben Koenigswaldot rendkívüli óvatosság, igazi tudóshoz méltó felelősségtudat jellemzi: nem ítélt elhamarkodtan, minden apró körülményt gondosan mérlegel, könyve ezért megbízható kalauz egy érdekes és nagy világnézeti fontosságú tudományágban. Előzetes szakmai képzettség nélkül is érthető olvasmány. A fordítás Pusztai Jánosné munkája.

—r

Maximilian Scheer

UTAZÁS ARAB FÖLDÖN

Gondolat, 234 old. 27 Ft (Ajánlott)

A könyv a Világjárók című sorozatban jelent meg. Címe kissé túlzott, mert nagyrészt csak Egyiptomról esik benne szó, holott első olvasásra az egész arab világgal való találkozásra számítunk. Egyiptomon kívül éppen csak érinti Szíriát és Libanont.

Az események a világtörténelem 1956-os válságos hónapjaiban játszódnak le: a szuezi csatorna államosításának körülményei s az azt követő október végi megtorlás véres jelenetei kerülnek előadásra. Tulajdonképpen azok a részek a legdrámaibbak, ahol a távirati irodák jelentéseit sorakoztatja fel. Az író ezeken a hasábokon köti le leginkább az olvasó figyelmét, mivel egyben azt is megmondottuk, hogy nem mindenütt elég vonzó, sőt helyenként egyenesen unalmas az előadása. Nem minden esetben képes a lényegesebbet megragadni s azt kellő súllyal kifejezni.

A könyv gyengeségeiért kárpótol az egyiptomi nép mai életének bemutatása. Évezredek előítéletekkel kell megküzdeni, s kiegyenlítést teremteni több évezredek elmaradottság és az ultramodern mai életforma között. Ez valóban heroikus munkát igényel s a könyv alapján nem is kétséges, hogy az eredmények máris mutatkoznak. Telepes falvakat ismerünk meg, ahol korszerű gazdálkodásra, egészséges életmódra, írásra, olvasásra tanítják a tudatlan néprétegeket, hogy majd megállják helyüket azon a földön, amelyet a kormányzat juttat nekik. Az egyiptomi földreform egy és negyedmillió nincstelen juttatott földhöz, de a kérdés ezzel nem zárult le. Hozzá kell segíteni a népet ahhoz, hogy a kapott földön gyökeret is tudjon eresztetni. Meg kell szelídíteni a sivatagot s látjuk a könyvből, miként formálódik a homoktenger helyén termőföld a tervszerű emberi munka nyomán. — Az iparfejlesztésre is gondolt a kormányzat: 16 ezer munkást foglalkoztató — sőt ennél is nagyobb — üzemek (textilkombinát) adnak fogalmat az or-

szág fejlődő iparáról. — Az ország lakosságának 25%-át gyöttrő borzalmas népbetegség ellen tervszerű és eredményes küzdelem folyik. S mindez ott, ahol 30 évvel ezelőtt az egyiptominak, ha még oly előkelő embernek számított is, ha angol jött szembe, le kellett lépnie a járdáról. Ahol a nőket még ma is pénzben veszik feleségnek s ahol a női egyenjogúsítás hirdetése kockázatos vállalkozás. Ahol — Kairóban — a legmodernebb üzletek tulajdonosai még ma is füstöléssel újízik a gonosz szellemeket.

Libanonra, Szíriára nem sok hely marad a könyvben, mely gyengeségei ellenére is hasznos és tanulságos bepillantást enged az arab föld egy részének gazdasági, politikai és vallási ellentmondásokkal terhes társadalmi életébe.

Szj Rezső

Helmut Lindner

AZ ATOM- ÉS MAGFIZIKA ALAPJAI

Műszaki, 274 old. 31 Ft (Ajánlott)

A korszerű műveltség megköveteli, hogy a nem szakember olvasó is tájékozódjék természettudományos és műszaki kérdésekben. A könyvtáros ilyen irányú nevelő munkájában Helmut Lindner könyve jó segítséget ad.

A szerző művében rámutat, hogy az utóbbi néhány évben az atomtudomány a fizika más részterületéhez képest páratlan fejlődésen ment keresztül. Az atom- és magfizikai kérdéseknek a tudomány és a technika legkülönbözőbb ágaiiban egyre nagyobb szerep jut. Ezeket nem hagyhatja figyelmen kívül sem az orvos, sem a mérnök, sem a vegyész, sem a geológus, de az energiagazdálkodó és a politikus sem. Az atom egyszerűen bevonult a világ érdeklődésének gyújtópontjába. Az emberiség reménykedve tekint a titokzatos, és az eddig ismertek között leghatalmasabb energiaforrásra.

Lindner, feltételezve, hogy az olvasó nem rendelkezik alapos matematikai tudással, szemléletes bemutatással igyekszik a megértést könnyíteni. Hangsúlyozza, hogy ábrái csak a megközelítést elősegítő modell, tehát segédalképzések és semmiképpen sem a valóságos viszonyok természetű, nagyított ábrázolásai. A fejtetések zöme a magfizika területén marad, ezzel szemben a könyv az atomhéj fizikájával rövidebben foglalkozik. A magfizikának ez az ismertetése sem tart azonban teljességre igényt. A fejlődés — különösen a magenergia-termelés területén — még javában tart, úgyhogy elsie-

tett dolog volna belebocsátkozni például olyan különböző típusú teljesítményreaktorok technológiai részleteibe, amelyeknek csak ezután kell a gyakorlatban bevélniök.

A könyv szerzője művével elsősorban a szakiskolák tanulóinak, a nem fizika szakos főiskolai hallgatóknak és az összes, csupán elemi matematikai ismeretekkel rendelkező laikusoknak kíván segítséget nyújtani.

A művet irodalomjegyzék egészíti ki. A szerző jegyzéket állított össze a tárgykör iránt behatóbban érdeklődők részére az atom- és magfizikával foglalkozó fontosabb folyóiratokról és a speciális kérdésekkel foglalkozó művekről is.

B. Gy.

Bibliográfiák

KURRENS PERIODIKÁK JEGYZÉKEI

A legutóbbi időben a periodikus kiadványokról három rendkívül hasznos összeállítás látott napvilágot.

Minden elismerést megérdemlő, gondos munka, a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent *Kurrens külföldi periodikus kiadványok jegyzéke. Supplementum I.* (211 old.) Ez a kiegészítő kötet annak a kb. 1250-féle külföldi folyóiratnak és sorozatnak címét regisztrálja, amelyek az előző (alap) jegyzék anyaggyűjtésének lezárása (1960. ápr. 30.) óta rendszeresen érkeznek az MTA könyvtárába. A periodikák címanyagát nemcsak betűrendben, hanem szakrendben is felsorolja; a szakmutató 23 főcsoportot tartalmaz. A periodikák címlírása csak a legfontosabb bibliográfiai adatok közlésére szorítkozik.

Az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központ összeállítása *Az 1963. évre előfizetett kurrens külföldi periodikus kiadványok jegyzéke* (39 old.) címmel jelent meg. Ez a mintegy 1600 folyóiratcímet tartalmazó, kurrens katalógusként is használható szerzeményezési jegyzék betűrendben közli anyagát. Az egyes periodikák címlírásában feltünteteti az azonosításhoz feltétlenül szükséges adatokat, és rövidített formában jelöli a megjelenés országát (az országnév-rövidítések feloldását az „Országjel-magyarázat” tartalmazza.) Utal az egyes folyóiratok közötti kapcsolatokra is.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtárának gondozásában megjelent *Folyóirat-katalógus* (III. 166 old.) című jegyzék feltárja az egyetem könyvtárának teljes — nemcsak külföldi, hanem hazai — folyóirat- és hírlapanyagát is. Az 1960. év megnyitásával rögzíti az állományt, feltünteteti azonban az 1961. és 1962. évben beszerzett és állományba vett új folyóiratok címét is. A tételek száma megközelíti a 2900-at. Az összeállítás a periodikák bibliográfiai adatai közül csak a legfontosabbakat közli. Utal a címváltozásokra, a folyóiratok egymás közötti kapcsolataira és megjelöli a hiányos évfolyamokat. A katalógus betűrendben sorolja fel a periodikák címanyagát. Szakmutatót nem ad.

Mindhárom kiadvány kitűnő segédeszköze a tudományos kutatásnak, valamint a könyvtári tájékoztató munkának.

Tuszkau Antónia

Pálffy Ilona—Pálffy Miklós

BIBLIOGRAPHIA BOLYAIANA 1831—1960.

Műszaki Egyetem Könyvtára, 65 old, 8 Ft

Bibliographia Bolyaiana címmel Pálffy Ilona és Pálffy Miklós összeállította a Bolyai geometria 1831 és 1960 közt megjelent szakirodalmának jegyzékét. Az izléses, bibliofil kiállítású könyvecske — az Új bibliográfiai füzetek című sorozat 5. száma — 203 könyv és 144 folyóiratcikket tartalmaz a megjelenési év szerinti sorrendben. Címleírásai teljesekek, pontosak, csupán az érthetetlen, hogy az összeállítók a szerzők keresztnevének miatt csupán a kezdőbetűjét közlik.

Legnagyobb matematikusunk neve az egész világban közzismert, s ezért fokozott mértékben fontos a rá vonatkozó irodalom közreadása. A várható nemzetközi érdeklődésre való tekintettel a füzet bevezető tájékoztatója négynyelvű (magyar, német, angol, orosz). V. M.

AZ IDEGEN NEVEK KIEJTÉSE

W. Steinberg	= V. Stájnberg
Irving Stone	= Örvin Sztón
Van Gogh	= Van Gog
G. H. R. von Koenigswald	= G. H. R. fon Königsváld
Maximilian Scheer	= Maximilian Ser
Montaigne	= Monteny
Bacon	= Békn
Voltaire	= Volter
Anatole France	= Anatol Fransz
Disraeli	= Dizraeli
Wilde	= Vájd
Guy de Maupassant	= Gi dö Mopaszán
Ferdinand Zeppelin	= Ferdinánd Ceppelin

— KITÜNTETÉSEK. A Népköztársaság Elnöki Tanácsa hazánk felszabadulásának 18. évfordulója alkalmából kiemelkedő munkája elismerésül *Horváth Viktornak*, az Országos Széchényi Könyvtár tudományos osztályvezetőjének a *Munka Erdemérem* kitüntetését adományozta.

A művelődésügyi miniszter munkásságuk elismerésül *Pusztaházi Istvánnak*, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtár főkönyvtárosának a *Szocialista Kultúraért, Böcs Lászlónak*, a Budapesti Műszaki Egyetem Központi Könyvtára raktárosának a *Kiváló Dolgozó, Köpöczi Jolánnak*, a Farkaslyuki Művelődési Otthon könyvtárosának a *Miniszteri Dicséret Oklevél* kitüntetését adományozta.

*

SZÉKESFEHÉRVÁROTT új olvasószolgálati helyiségeket avatott a megyei könyvtár. A Fejér megyei Tanács művelődésügyi osztálya és a Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár áprilisban tartották meg a kibővített és átépített könyvtárrészleg megnyitó ünnepségét. A megnyitó beszédet Juhász János, az MSZMP Fejér megyei bizottságának első titkára, a Központi Bizottság tagja mondta. Utána az Írószövetség nevében Jankovich Ferenc költő mondott beszédet. Végül dr. Csongcr Endréné, a megyei könyvtár igazgatója vette át a szép, modernül berendezett részleget.

*

A SZAKSZERVEZETI KÖNYVTÁRAK használatára adott ki állománygyarapítási útmutatót és törzsanyag jegyzéket a KMK. Az önálló szakszervezeti könyvtárak állománygyarapításának szervezett támogatására ez az első alapjegyzék,

Hírek

A SZABÓ ERVIN KÖR tevékenysége újra megindult. Dr. Mátrai László elnök és dr. Székely Sándor, a kör új titkára körlevelében tájékoztatták a könyvtárosokat az egyesület terveiről és működésének programjáról. A baráti kör tájékoztatni kívánja tagjait a szakma és a művelődésügy időszerű kérdéseiről, vitafóruma kíván lenni a rendezésre váró szakmai problémáknak, e célból munkabizottságokat szervez, hazai és külföldi társasutazások rendezését tervezi, és több hasonló kezdeményezéssel kívánja szolgálni a könyvtárosok társadalmi összefogását.

*

A TUDOMÁNYOS MINŐSÍTŐ BIZOTTSÁG április 3-án tartotta Szalatnai Rezső irodalomtörténetész nyomtatásban már megjelent tanulmányának — Juhász Gyula hatszáz napja — vitáját. Baróti Dezső és Kispéter András opponensi véleményének felolvasása, valamint több hozzászólás után a bizottság elfogadta az értekezést, és Szalatnait méltónak ítélte a tudományok kandidátusa címre. Az új kandidátust, lapunk régi munkatársát szeretettel üdvözljük.

IRODALMI KLUB működik Mórón a járási könyvtár mellett. A klub tagjai ankétokat, egyes művekből vitákat rendeztek. Élénk volt Fejes Endre, illetve Szolzsenyicin ismert könyvének vitája. Májusban „Nagy írók — nagy filmek” címmel ankét sorozatot kezdtek, amelyek egybekapcsolják az elolvasott könyvek és a megtekintett filmek megbeszélését.

AZ ORSZÁGOS KÖNYVTÁRÜGYI és DOKUMENTÁCIÓS TANÁCS elnöksége áprilisi ülésén megvitatta a tanács ügyrendjét, mely meghatározza a tanács tisztségeit és a tisztségviselők feladatkörét, elosztja a plénum és az elnökség elé kerülő ügyeket. Az elnökség az ügyrendet kisebb módosítással elfogadta és határozatot hozott, hogy a jövőben az egyes szakbizottságok munkájának megvitatását a szakbizottságok jelentése és javaslatai alapján folyamatosan napirendre tűzi. Elsőnek a képzési és továbbképzési, valamint a könyvtárigazgatási szakbizottság munkája kerül megvitatásra.

A napirend második pontjaként a tanács jóváhagyta a „Könyvtári Minerva” tervezetét és határozatot hozott a munkálatok minél előbbi megkezdésére. A „Könyvtári Minerva” ismertetésére visszatérünk.

ANKÉTOT rendezett Szegeден a könyvtári szakosztály időszerű kérdéseinek megvitatására. A könyvtáros és a Könyvtári Figyelő szerkesztősége. A tanácskozáson az Egyetemi Könyvtár, a Somogyi Könyvtár, a megyei könyvtárhálózat és az SZMT könyvtár munkatársai vettek részt. Élénk eszmecsere fejlődött ki a résztvevő könyvtárosok és a szerkesztőségek munkatársai között. A könyvtárosok elmondották véleményüket, értékelésüket a könyvtári szakajtóról, és kifejezték kívánságaikat. A hasznos tanácskozás egy részét a szerkesztőségek, másrészt a könyvtárosok jobb tájékoztatását, a sajtó és a könyvtári dolgozók kapcsolatának erősödését szolgálta.

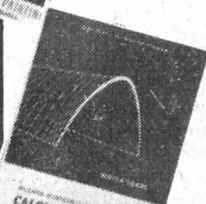
ROMÁN KLASSZIKUS ÉS KORTÁRS IRODALMI MŰVEK

Fordítások a világirodalom műveiből

CARTIMEX

Theodor Aman

TUDOR ARGHEZI
Gedichte
Auswahl und
deutsche Nachdichtung
von Alfred Margul-Sperber

*Tudományos könyvek
Szépirodalmi művek
Műszaki könyvek
Könyvek gyermekek részére
Művészeti albumok
Mindenfajta újságok és
folyóiratok több nyelven*

Rendeléseit az alábbi
címre küldje:

„CARTIMEX”

Bukarest — Románia
Aristide Briand u.
14-18
Postafiók: 134-135
Telex: 226

*Az újságokat és folyó-
iratokat az előfizetők
gyorsan megkapják.
Kívánságra kataló-
gusokat küldünk*

Cartimex
România